

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában,
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, április 4.

Amerika hadizenete a német — kormányznak

— Wilson izenete. — Botrány a háborus kongresszusban. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bármerről nézzük megvénhedett földünk arcát, a gondok barátai, a háboru véste ráncok között ott látjuk bujdokolni a béke reménységének tel-felesillanó fényét. Mint amikor az egymást kergető futó fellegek siető árnyékai között felcsillog a tavaszi barna barázdákon egy-egy ledobott arany tányér: a meleg és biztató nap ajándéka.

Oroszországból csupa háborus hírek érkeznek: A katonaság minden erővel folytatni akarja a háborut, a munkásság folytatja a rettenetes municiógyártást, a parasztság a győzelemért eseng. Így írják az orosz lapok, de nem hiszünk nekik. Nem és egyszer nem, mert tudjuk, hogy ott mindenki szereti és akarja a békét, a katonaság is, a munkásság is, a nép is s mind a három faktornak szöszötője a szocializmus, mely nemzetközi érintkezéseket keres és beszélgetni kezd a központi hatalmak munkás-társadalmával.

Hogy Németország és Ausztria-Magyarország mennyire barátja minden béke törekvésnek: elég, ha Bethmann-Hollveg birodalmi kancellár és Cernin gróf külügyminiszter legutóbbi nyilatkozataira utalunk, akik egyértelműleg jelentették ki, hogy a központi hatalmaknak csak a cárizmus hódító törekvéseivel volt leszámolni valójuk, az orosz néppel szemben azonban semmi antagonizmus nem vezérli őket.

Most amerikának Wilsontól vezetett kongresszusa készül a vihart jelző döntésre. Wilson azonban jóelőre kijelenti, hogy Amerikának a német néppel semmiféle összeütközése nincs, s egyedül a német kormány elhatározásai, a szigorított tengeralattjáró harc dűhe kényszeríti a legerélyesebb lépésre.

Csodálatos ez a sok egyforma kijelentés. A népek nincs sehol baja a másik néppel, sőt az egyes kormányoknak sincs leszámolni valójuk a föld tulsó oldalán levő néppel; valahogy, úgy látszik, mintha csak a kormányok állanának egymással szemközt. Ennek a bevallása, — pedig mik ezek a nyilatkozatok, ha nem nyílt vallomások? — az a csillogó aranytányér, amelyen a béke remény-

ségét találja lel az élet vaskövetkeztességu tejlödése a sóhajtvá váró emberiségnek. Amerika nagy zajjal beharangozott harci készülödése még mintha biztató jel is volna igazságunk mellett. A népek nagy osztozkodásáról nem akar lemaradni a derék Uncle Sam, részt akar venni ő is a nagy tanácskozásban, melyből mint semleges föltétlenül kimaradt volna. Ő is szavazni akar s ezért a jö edelmező szavazatért veri most a nagy dobót...

A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból április 2-rol: Wilson elnök ma este felszóllította a kongresszust, jelentette ki, hogy az Egyesült Államok és Németország között hadiállapot van.

Wilsonnak a kongresszushoz intézett üzenete olyan terjedelmes, amilyen még soha nem volt. Wilson az üzenetben azt tejtlegati, hogy Németország tettei és tengeralattjárók pusztító dűhe az Egyesült Államokat a németbirodalmi kormányval, de nem a német néppel, hadiállapotba juttatja.

Washington háborus lázban ég. Minden ablakon zászlók, a férfiak és nők ruháján nemzetiszín szalag, a gyermekek kis zászlókkal mennek iskolába.

A kongresszus összeült rendkívüli ülésre, hogy a Németországgal való háboru kérdésében döntson.

A képviselőház ülését szokás szerint egy lelkes imája nyitotta meg. A lelkes beszédben kijelentette, hogy a jog és ész szavát a diplomácia nem hallgatta meg, az Egyesült-Államok népe irtózik a háborutól és a békét szereti, de ha háborura kényszerítik, imádkozni kell, hogy minden amerikai szívet a honszeretet dobogtassa és hogy az egész nép az elnök körül sorakozzék nagy munkájában, a melynek az a célja, hogy az amerikai polgárok életét megóvja és a nemzet örökségét biztosítsa.

Ezután megkezdődött a képviselőház megalakulása, ami voltaképpen nem más, mint a demokraták és republikánusok harca. Az elnökségért izgalmas vetélkedés folyik. A demokrata Clarkot, a ház volt elnököt, 217 szavazattal 205 ellen újra elnöké választották.

Ha a ház megalakul, csak akkor kerül a kongresszus elé Wilson üzenete, amelyet ma reggel küldtek a nyomdába. Wilson üzenete felett a kongresszus minden valószínűség szerint a hét végén dönt.

Flood, a képviselőház külügyi bizottságának elnöke, határozati javaslatot szándékozik benyújtani, amely kijelenti, hogy az Egyesült-

Allamok és Németország között fennáll már a hadiállapot és ez felhatalmazza az elnököt, hogy háborut vezessen Németország ellen.

A washingtoni képviselőház ülésén a pap imája előtt különös jelenet játszódott le. Lodge szenátorhoz lépett egy képviselő és élénk szö-váltás támadt köztük, amelynek során a képviselő így kiáltott: — Te egy gráva ember vagy! Mire Lodge ezt válaszolta: Te hazug tráter! — A sértéseket nyomban tettlegesség követte és a potozkodókat szét kellett választani.

Amsterdam: A Reuter ügynökség jelenti Washingtonból: Wilson kijelentette, hogy a Németországgal való háboru hathatós együttműködést tesz lehetővé azokkal a kormányokkal, amelyek Németországgal háborut folytatnának. Az együttműködés magával hozza a hitelek liberálisabb megszavazását, valamint ama követelményt, hogy 500.000 embert az általános szölgálati kötelezettség alapján besorozzanak. Az Egyesült Államok sem Ausztria-Magyarországgal, sem a Németországgal szövetségben levő többi országok ellen nem fognak cselekvőleg föllépni.

Washington. Reuter: Wilson üzenetét haladéktalanul megküldik az Egyesült-Államok összes nagyköveteinek és követeinek, valamint az amerikai diplomáciai kar minden külföldön levő tagjának. Hír szerint az amerikai hadiállapot kinyilatkoztatásának módjából a semlegesek szükségesnek fogják találni, hogy semlegességükröl nyilatkozhassanak.

Hága: Amsterdami jelentés szerint egész Amerika az elnök mögött fog állani abban a pillanatban, amikor javasolni fogja a hadüzenetet. A béke barátok harcolni fognak ugyan, de a kongresszus tulnyomó nagy többsége Wilson mögött áll. A keleti államokban növekvőben van az a mozgalom, amely Amerikának a háboruban való erőteljes részvételét követeli, különösen a tengeren. Wilson intim barátainak véleménye szerint az elnök háborus elhatározásai megingathatatlanok s hogy az összes rendszabályokat erélyesen keresztül fogja vinni.

Berlin. Kerülő uton érkezett amerikai jelentések szerint a kongresszus el fogja fogadni Wilson javaslatát, ami egyenlő a formális hadüzenet,

nélküli háborúval. Oly hírek is érkeznek Amerikából, hogy szívesen látnák, ha nem kerülne háborúra a sor, ami a jelenlegi gazdasági helyzetre vezethető vissza. A nép nem hiába fél az élelmiszerhiánytól, mert Argentínában is, Amerikában is a vetések eredménye hivatalos becslések szerint csak kétharmada lesz a tavalyinak, ami olyan rossz termés, amilyenre másfél évtized óta nem volt példa.

Wilson izenete a kongresszushoz.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból: Wilson elnök a kongresszus ülésén a következő nyilatkozatot tette:

— Rendkívüli ülészakra hívtam a kongresszust egybe, mert rendkívül komoly politikai elhatározásra kell jutnunk, amelyért alkotmány szerűleg én nem vállalhatok felelősséget.

Február 3-án a német kormánynak rendkívüli közlését terjesztettem önök elé, amely szerint február 7-étől kezdődőleg elhárítva minden jogi és emberi korlátozást, mindazon hajókat, amelyek kísérletet tesznek arra, hogy ellenséges kikötőbe jussanak el, buvárhajóik útján elsüllyeszteni szándékoznak. A háboru körüli fázisában a német politika hadicéljának ez látszott. Azonban 1916. áprilisa óta a német kormány bizonyos korlátozásokat rendelt el e tekintetben: a buvárhajók parancsnokainál, megfelelően a nekünk tett ígéreteknek. Az újabb német politika azonban minden korlátozást elejtett és minden fajú hajót kiméletlenül és figyelmeztetés nélkül elsüllyesztett, anélkül, hogy arra gondolt volna, hogy a hajókon levő személyek segítségére mentek volna. Semleges, vagy baráti viszonyban álló államok hajóit ép úgy minden körülmény és a jog elvek ítszetele nélkül süllyesztették el, mint a hadviselő hajóit, sőt elsüllyesztették kórházhajókat is, amelyek a német kormány szabad kísérő levelével voltak ellátva. A nemzetközi jog küzdésmesen fejlődött olyan eredményekre, amelyek azonban mégis elég hiányosak. De a német kormány a jogoknak ezen minimumát is felborította azzal az ürüggyel, hogy a megtorlás jogával él és azzal az utalással, hogy nincs más legyvere, amelyet a tengeren alkalmazhat, azon a fegyveren kívül, amelyet nem lett volna szabad alkalmazni oly módon, miként Németország azokat most alkalmazza, vagyis tekintet nélkül az emberiesség szempontjaira, avagy azokra a megállapodásokra, amelyeken a világforgalom alapszik.

Az elnök ezután kijelenti, hogy nem gondol most az anyagi veszteségekre, bár azok nagyon komolyak, hanem a harcban részt nem vevő férfiakra, nőkre és gyermekekre, akik szintén életüket veszítették. A németeknek a kereskedelem ellen irányuló harca az emberiesség és annak minden nemzete ellen irányul. Minden ország kötelessége, hogy önmaga döntson arra nézve, hogy miképen felel erre a kihívásra. Minden országnak mérséklettel kell határoznia, megfelelően a nemzeti jellegnek. Távol kell azonban tartani maguktól a túlzott izgalmakat. Ne a boszu és ne a brutális erőszak elve vezesse a kongresszust. A semlegesek jogát, hogy hajóikat felfegyverezve biztosítsák, amely jogot eddig sohasem vontak kétségbe, Németország negligálta, a német kormány tagadja azt a jogot, hogy a zárlati zónában fegyvert alkalmazzanak jogaik védelmére, a védelemre berendezett hajókkal úgy akarnak bánni, mint a kalóz-

A Daily Chronicle jelenti Newyorkból: Az összes miniszteriumokban valóságos lázas tevékenység uralkodik a hadsereg és a flotta harci készletének helyreállítására. Különösen a tengerészeti hivatalban lázas a tevékenység, miután Wilson végleg a háboru megindítása mellett döntött. Az egész országban folyamatban vannak a háborura való előkészületek.

hajókkal. Ezek szerint a tegyveres semlegeség minden körülmények között a legnagyobb haszontalanság lenne. Ha ennek az állapotnak alá vetnék magukat, ezzel eltűnének legszentebb nemzeti jogaiknak megsértését.

— Alkotmányos kötelességének engedelmessé, habozás nélkül azt tanácsolja a kongresszushoz, hogy jelentse ki, hogy a német kormány legutóbbi ténylege nem jelent más, mint a hadüzenetet az Egyesült Államok népe és kormánya ellen.

Lépjön tehát a kongresszus formálisan a háborus állapotba, tegye meg haladéktalanul a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy védelmi állapotba helyezze az országot. Egyben pedig segélyforrásait használja fel, hogy Németországot a háboru befejezésére kényszerítse.

A háborus állapot a Németországgal harcban álló államokkal való szoros együttműködést fog előidézni. Formálisan hitelt kell nyújtani nekik és

Amerika anyagi segélyforrásait rendelkezésükre bocsajtja,

hogy hadiszereket szerezzenek be. Bőségesen és hathatósan kell ezeknek az államoknak hadiszükségeit fedezni.

A háborus állapot további következménye lesz a flotta haladéktalan felszerelése olyan eszközökkel, amelyekkel felvethetik a harcot a buvárhajók ellen, továbbá a hadsereg azonnali ötszáz ezer főre való felemelése, azzal a felhatalmazással, hogy a létszámot a szükségnek megfelelőleg növeljék, még pedig az ő véleménye szerint a katonákat az általános védkötelezettség elvének alapján kell sorozni.

— A német néppel nem volt viszályunk. A német kormány a német nép tudta és hozzájárulása nélkül kezdte ezt a háborút. A hatalmon lévők határozták el, provokálták és vezették a háborút a dinasztia és egy kis csoport érdekében, amely megszokta, hogy eszközül használja fel honfitársait. Az amerikaiaknak az az érzésük, hogy a világbékebe vetett reményük megerősödött. Az oroszországi be-mulatos, bátorító események által ott becsületos törekvéseiknek egy részével találkoznak.

A szabadság számos ellenségeivel szemben fel fogják venni a harcot. Szükség esetén latba vetik a nemzet összes erejét és meggátolják a németek hatalmi igényeinek teljesülését. Nem törekednek hódításokra, hanem csak az emberi jogok előharcosai és megelégednek, ha ezeket a jogokat biztosítva látják.

Megjegyezte ezután az elnök, hogy Ausztria-Magyarország ténylegesen nem vesz részt az amerikai polgárok elleni háboruban. A Béccsel való viszony megvitatását ezért elhalasztani kívánja.

Ezután Wilson így fejezte be beszédét:

Amerika a legdrágább javaiért fog küzdeni: a demokráciáért és a nemzetek szabadságáért.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy a kongresszus Wilson beszédét nagy tetszéssel fogadta.

LEGUJABB.

Ejtel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Elsüllyesztett amerikai gőzös.

Havre. Az Havas-ügynökség jelenti: Egy német tengeralattjáró elsüllyesztette az első fölfegyverzett amerikai kereskedelmi hajót, az Asteg nevű gőzöst, amely utban volt Európába. Egy őrjáró naszád ráakadtegy mentő csónakra, amely a személyzet 19 tagját vitte, 28 hiányzott. A tengeren nagy viharok dühöngnek, nagyon aggodónak a többi hajótörött sorsáért.

Washingtonból jelentik a Reuter-ügynökségnek: Wilson elnök beszéde elhangzása után a kongresszust azonnal elhagyta. Ezután Flood a külügyi bizottság elnöke határozati javaslatot terjesztett be, amelyet a két ház külügyi bizottságához utaltak át. Ezután pedig a kongresszus ülését elnapolták. A kongresszus ülésén érkezett meg az a hír, hogy az Asteg amerikai gőzöst elsüllyesztették.

Washington. Wilson beszédét este 8 órakor tartotta, ami az amerikai képviselőház történetében precedens nélkül áll.

Newyork. A kongresszus előestéjén a pacifisták utolsó erejüket latbavetették a háboru megakadályozására. Nem kevesebb, mint 20.000 gyűlést hívtak egybe a háboru ellen.

Newyork. Jelentések szerint egész Amerikát nagy izgalomban tartja, hogy huszonnégy amerikai hajó, amelyeknek február elsején meg kellett volna érkezni Európába, ma sem érkezett meg.

Stockholm. Pétervárról jelentik: Miljukov orosz külügyminiszter táviratot intézett Wilson elnökhöz, amelyben felszólítja, hogy Amerika minél előbb vegyen részt a háboruban, minthogy a háboruba való beavatkozása, nemcsak katonai, hanem erkölcsi szempontból is igen nagy jelentőségű.

Berlin. A lapok Amerikának háborus állásfoglalását nagy nyugodtsággal fogadják és azon bizakodásuknak adnak kifejezést, hogy Amerikának nyílt csatlakozása ellenségeinkhez nem fogja a háborút betolyásolni Németország kárára.

TANÜGY.

(—) Felhívás a szülőkhöz. (A női iparis-kola újholi megvívása.) Miután az állami társaságok által eddig a kulturpalotában igénybe vett volt két helyiség felszabadult, az aradvárosi női ipariskolát f. hó 10-én ismét megnyitjuk. Felhívom mindazon szülőket, akik leánygyermeküket a női ipariskolába beírni óhajtják, hogy ezen szándékukat f. hó 4-étől kezdődőleg a közs. iskolaszéki hivatalban (város-háza, I-ső emelet, jobbra) jelentésük be. Tandíj havonta 6 korona. A tandíjmentességre szóló igazolványokat a közs. iskolaszék állítja ki. A tanítás f. évi július hó 30-áig egyfolytában fog megtartatni. Varjassy Lajos, iskolaszéki elnök.

Nemességétől megfosztva és börtönre ítélve.

— Hadbíróági ítélet. — Egy csokor ibolya a védőnek. —

A temesvári hadbíróság, amely jesszei Jeszenszky György bűnyében pénteken volt vissza ítélethozatalra, ma délelőtt 10-től 1-ig még tanácskozott. Déli egy órakor hirdette ki Brindusa Sebestyén dr. őrnagy hadbíró, tárgyalásvezető az ítéletet német nyelven, mely szerint a hadbíróság a vádlott szökött katonát két és fél esztendei sulyos börtönre és a magyar nemességétől való megfosztásra ítélte el. A sulyosítás abból áll, hogy Jeszenszky minden év 1—5—8 hónapját magánzárkában, kemény fekhellyel tölti. A vizsgálati fogsággal a két és fél évből 6 hónapot vett kitöltöttnek a hadbíróság.

Az ítélet szerint a törvényszék bűnösnek mondotta ki vádlottat 21 rendbeli csalás bűntettében, amelyek egyrészt saját beismerése, másrészt a terhelő adatok alapján bizonyítva vannak; kétséget kizáró módon beigazolta a bizonyítási eljárás, hogy Jeszenszky, ha volt fája, akkor sem teljesítette szállítási kötelezettségeit és egy és ugyanazon fát többször is eladta másoknak. Beigazolást nyert az is, hogy sok esetben olcsóbban adta el a fát, mint a hogyan vette, mindezt pedig csak azért, hogy előre, tiz helyről is előlegeket vehessen föl, egy és ugyanazon fára. A Zabán-, Hacker-, Schönberger-, Széll Péter-, Bredea Szimeon-, Sente Béla-, Csirgita-, Schmidt-, Schlesinger-, Mándy-ügyekben fölmentette a hadbíróság Jeszenszkyt az elkövetett csalások vádjai alól, elfogadva e pontokra nézve a védelem álláspontját, kimondta, hogy ezek rendesen megkötött ügyletek voltak, amelyeken a felpereseknek legföljebb magánjogi uton, kártérítésre lehet igényük. Továbbá kimondotta a bíróság, hogy ezeknél az ügyleteknél a magánvádlók szüntelen mulasztást követtek el, amennyiben nem jártak el a rendes kereskedői szabályok szerint.

Fölmentette a bíróság vádlottat a két rendbeli esküszegéssel elkövetett szökés alól, mert igazoltak vette azt, hogy vádlott későbbben visszaakart térni és csapattestét nem azzal a szándékkal hagyta el, hogy végleg megszökjön a katonai kötelezettség alól. Csak a nyomor és telessége megélhetésének biztosítása készítette a jogtalan eltávozásra. Ezért a hadbíróság csupán az önkényes eltávozás vétségét állapította meg és figyelembe vette az enyhítő körülményeket. Fölmentette a hadbíróság Jeszenszkyt a hamis bejelentés vádjai, valamint az alól a legyelmi vétség alól, hogy civil ruhában járt, továbbá, hogy igazolványt hamisított.

Az indokolás elmondja, hogy Jeszenszky György mint szegény színész anyagiak nélkül szűkölködött, a katonaságnál is így jutott arra a gondolatra, hogy mint katonai, vagy vöröskeresztes megbízott faüzleteket kössön. Sulyosító körülmény, hogy rendszeresen ismételte a bűncselekményeket és nagy károkat okozott, azonkívül hogy fölöttes tisztjét is becsapta, továbbá, hogy vádlott büntetett előéletű. Sulyosító körülménynek vette továbbá a hadbíróság a bűncselekmények eszmei halmozatát. Enyhítő körülményül szolgált a vádlott javára elhanyagolt nevelése, az hogy hiányzott a szakismerete a faüzletek terén, fölötte gyöngye ellenálló és akarátképesége és az a körülménye, hogy szolgálati beosztása olyan volt, hogy egész nap nem volt dolga, és így volt ideje üzleteket könni. A minyomó számban szereplő enyhítő körülmények miatt a hadbíróság a törvény engedte rendkívüli eny-

hitést vette igénybe. Az ítélet záradéka szerint a büntetés kitöltését a háboru végére halasztják, ami azt jelenti, hogy vádlott kimegy a frontra és ha ott három hónapig jól viseli magát, avagy kitüntetést szerez, akkor kegyelmi uton elengedik a büntetését.

Az ítéletben ugy Goro Artur dr. védő, mint Csillag Róbert dr. katonai ügyész megnyugodott és így azonnal jogerőssé vált. Jeszenszkyt pár nap múlva szabadlábra helyezik, kiviszik a frontra, ahol a megjavulás utja nyílik meg számára. Felesége és ő végig drukolták az egész délelőttöt ma, az ítéletnek és főleg a záradéknak hallatára pedig mindkettő sírásra fakadt. Végül Jeszenszkynek még mindég sirva egy csokor ibolyát nyújtott át ügyvédi honoráriumként az ura lelküsméretes védőjének, Goro Artur dr. főhadnagynak.

Válasz Kelemen Belának.

— Nem hanyélnek az orvosok a frontokon. —

A hadi sebészet, gyógyászat és járványellenkezés kérdései nem annyira orvosi, mint inkább tömegproblémák. A békeidők legnagyobb gyógyintézetei, például a Wiener Allgemeines Krankenhaus napi betegnövekedése szoba sem jöhet egyetlen tábori kórházé mellett, egyetlen nagy ütközet napon. Amellett az orvosok arányszáma 1:40 a tábori kórházak rovására és tekintetbe veendő az is, hogy a békekórházak nagyszámu, jól képzett ápoló- és segéd-személyzettel rendelkeznek, míg a tábori kórházaknak ma már csak idős, kioktatásra szoruló néptekeikkel kell beérniük. Egy rövid részlet az isonzói arcvonal egyik tábori kórházának történetéből szolgáljon a teljesítendő munka képül.

A száma: X. Valamikor megkapta a távirati parancsot, hogy ájjon menetkészen, szóval: minden legyen elesomagolva, kocsik-lovak legyenek jó állapotban, stb. Rövid idő múlva a másik távirat: „Berakodni!” Még nem tudni, hova. De a lázas munka megkezdődik. A szükséges vasuti kocsik számát meg kell állapítani, a kocsikat biztosítani és a vonat kész. Alennyi fáradság, sőt életveszedelem, a lovak berakodásánál Hisz olyan emberek, akik soha lóval nem bántak, egyszerre loapolók. A vonatparancsok egy jogtudor, békeben a tartományi pénzügyigazgatóságnál dolgozott, most ő vezeti a kocsiba a legvadabb lovakat, amelyektől még az őrmester is húzódik, mert rugnak, kapálnak. Mindenki segít. És aztán megy a vonat, megy sokáig. Holdvilágos éjszaka megáll egy állomáson. A hegyekről ágyudörgés morajlik. Nyomban ki kell rakodni, hajnalig mindenem tul kell esni, ellenséges repülőök észrevehetnek a nagy szállítmányt és bombázhatnak. És mindent kiraknak, mert: muszáj. Megint segít mindenki: orvosok és jogászok, tiszték és legénység.

És most megkezdődik a kórház „föállítása.” Egy kis helység egyik-másik háza alkalmas volna, de még lakják. Előbb tehát ki kell üríteni a lakosságot. De másoda házak ezek! A falak piszkosak, a padló szétrepedezett, minden sarkon-zugon javítani való. A legénység közt akad kömüves, asztalos, ács, lakatos és mind megtanulja, mind megtanulta, hogyan lehet a legkevesebb szerszámmal a lehető legtöbbet véghezvinni. A ház, amely a kórház magva lesz, egyemeletes kis épület. Rövidesen ragyogó tiszta minden szoba, fehérré van meszeiye. Ejjel-nappal dolgoznak. Két helyiség van kiscemeiye kötözö és mütöszobának. Külön az, ahol gennyes sebeket fognak kötözni, külön a tiszta mütöszoba, ahol például hasnyitást fognak végezni. A ház kertben áll, a vidék a szokott Karsztvidék, közepén egy

dolina, a ház mögött kőnégyzet, amelynek előfala felbemaradt: pincének szánták. Köröskörül kő és kő mindenütt. Ezen a talajon kell sürgösen barakkokat emelni a betegek elhelyezésére. A kőnégyzet éppen jó fürdőnek, rá egy fatetőt, bele a faráncpadlót, felső világitást, kádakat és fürdőkályhakat, a vizet odavezetik és kész a fürdő. Közben a barakképítés halad. Egy segédmunkás, aki valaha ácsmunkát is végzett, építőmesterré fejlődik, méri és simítja az egyenetlen kőtalajt, fűrészel, ácsol, dolgozik, parancsol és lám, öt nap alatt öt csinos barakk épült, mintegy 120 ágynak való térrel, jó vaságyakkal, gyaluforgácsos „szalmaszakok”-kal, vakító fehér vászonlepedőkkel és takarókkal. Távolabb a háztól közben föl-ásták a talajt és kemény cementalapzatot készítettek a benzínmotorok, amely a Röntgenkészüléket és az egész telep villamvilágitását fogja szolgálni. Avatatlanok állítanak föl mindent és mégis megy jól, mert: muszáj.

Öt nap alatt föl van állítva a kórház, amelyben a betegeket gondtal, becsülettel és a legmodernebb módon kezelik.

A hatodik napon már ott van 275 sebesült, már ellátják, operálják, elszállíthatókká teszik, élelmezik és a vasuton továbbítják is őket. A szüneteket szorgalmasan felhasználják javításra, pótlásra, új munkára. Nemsokára egészen más kórház áll ott. És már kezd élnékülni az ágyudörgés, egyre sürűbben látogatnak el a repülőök, kezdődik egy új isonzói csata. A föld reszket az ágyutűztől, kora reggel óta egyik gépkocsi a másikat éri, nagy Büssing-kocsik könnyű sebesültekkel, mindegyiken 30, aztán kis egészségügyi gépkocsi tábori hordágyakon tekvő nehéz sebesültekkel. Megállanak a nagy felvételi barakknál, ahol az irodisták kiállítják az előjegyzési lapokat, amiket meg kell kapniok az újonnan jötteknek, akárcsak a békekórházak felvételi irodáiban. Ha fölvettek őket, egy orvos gyorsan osztályozza valamennyit: fertőzöttek és fertőző-gyanusak azonnal elszigetelve és a járványkórházba továbbítva, az erősen vérzőket azonnal a sebészethez viszik. A lötomeg a fürdőbe kerül, amely most már ki van szelészve. Az előtérben, amelyet rossz időjárásnál fűtenek, levetkőznek. A ruhát és lehneműt összekötik, számozzák. A számot megkapja a beteg is, hogy a kórház elhagyásakor a maga ruháját vihesse el. A gongyölegek a fertőtlenítőbe vándorolnak, ott a vizgőzben sterilizálják és tetvetlenítik őket. A betegnek is at kell esnie az utóbbi eljárás. Sorban állnak a hajnauvészek is, minden embert kurtára nyírnak, aztán mehet a fürdőbe, ahol meleg vízzel és szappannal alaposan megtisztálkodik. A mellékhelyiségekben tiszta fehérneműt kap és viszik az új, nagy kötözöterembe. Itt három asztalon „dolgoznak” reggeltől estig és estétől reggelig. Itt osztályozzák a kezelést. Rejtett lövések a Röntgen-szobába kerülnek, hogy a lövedék tekvőset megállapíthassák. Ez az eljárás azelőtt hosszabb és körülményesebb volt, de most Holzknecht bécsi Röntgen-tanár új rendszere szerint nagyon egyszerűen és gyorsan megy. Nagy ütközetnapokon a kórház Röntgen-orvosa kora reggeltől esti sötétségig a szobájában van, dolgozik,

amíg csak a szeme föl nem mondja a szolgálatot, mint ahogy ez a leg-
-többi isonzói oszánál is történt.

Kötözéseserénél előntük az orvosok, hogy sürgös-e a mütét vagy sem. A mütetre szorulóknak nyomban a mütö-szobába kerülnek. A fertőzöttök, a gáz-égés szomorú esetei, amelyeknél sokszor, sajna, rutító mütéteket, amputációkat kell végezni, az ugynevezett szeptikus mütöszobába, a tiszta kezelési esetek fejlöves, haslövés, stb. — a tiszta, aszeptikus szobában kerülnek. Ott nyomban megtörténik a mütét. Mily nehéz sokszor előteremteni a megfelelő segéd-személyzetet!

Igy megy ez, kötés kötés után, mütét mütét után és mindenki, aki el van látva, meg van operálva, el van intézve, elmegy, ha tud, vagy tábori hordágyon barakba viszik, tiszta ágyba tektetik. Utközetenapon 500—700—1000 sebesült jön, mind megieszi a maga lönt leirt útját és va amennyitket élelmezni is kell. Nagy konyhák épütek, diétákat vezetünk be és lehetőség szerint egyéni a táplálkozás. Mekkora nehézségek vannak és a kötelelességtudás minő példái jelentkeznek néha! Itt van például egy,

altiszt, békében kereskedő, súlyos szembajjal (renehártyaleválás). Ez a vézna ember vezeti a élelmiszerraktárt, gondozza az élelmezést. Metsző bóraban, dühöngő hóiharban minden nap reggel 2 órakor fölkel és órákosszat várt az országúton, minden parasztot föltartóztatva. Kapzsiságból tovább akarták vinni a tejet, de ő kényszerítette őket, hogy a kórháznak adják el. Egy hős! És ilyenek mind, orvosok, tisztok, legénység, mind a parancsnok példáját követve.

Es százsámra kell kiválogatni a szállítható sebesülteket, mert ha szerény kezdet után 600 ágyra való kórházat építettünk is, nagy

ütökzet napján ez is semmi. Megint a tömegkérdés okozza a nehézségeket, helyet kell teremteni az újonnan érkezetteknek. Minden szállítható beteget továbbítani kell vasuton, hátra, a mögöttes országba. Hogyan jöttek ide és mennyivel másképp távoznak! A csata vérével, sarával földötten, szétronnyolva, megtetvesedve jöttek és megtisztulva, kifürdetve, gondosan ellátott sebekkel, tiszta fehérneműben szállnak a betegvonatra. Közben történt mindaz a munka, amelyet itt röviden leírtunk, a munka, amelynek legszebb jutalma önmagában van.

Piros rózsák a cár asztalán.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlinből jelentik az orosz határról. A Birseviya Vjedomoszti írja, hogy Carszkoje-Szelóban is érzik az élelmiszerhiány következményeit. Minden élelmiszer szállítmányt, amely a kastélyba érkezik, a cár őrizetere rendelt katonatisztek vizsgálják felül. A cári asztalra mindennap küldenek az asztal díszítésére rózsákat, de az új kormány újabb rendelkezése szerint csakis vörös rózsákat. Burgonyát, tojást, tejet a cári asztalra Péterhoffból szállítanak. A napokban a volt trónörökös számára egy láda friss tojást küldöttek, amelynek egy részét azonban a tiszték azzal a megokolással, hogy a volt cárevics részére ennyi tojás nem szükséges, visszatartották és visszaküldöttek. A cárevics, midőn megtudta, hogy a forradalmárok édesanyját detronizálták, sirógörcsöket kapott, majd folytonosan azt hangoztatta: — pedig mennyire szerettem a katonákat és most mindennek vége. A cári család sorsáról végleges döntés még nem történt. A katonai és munkás bizottság azt hangoztatja, hogy a volt cárnak Oroszországban kell maradnia, mert annyi katonai titoknak a tudója, hogy Oroszországra nézve nagy veszedelmet jelentene magában, ha a cár idegen állam lakója lenne. Az új kormány azonban azon a nézeten van, hogy a dolgok rendjének legjobb megoldása az lesz, ha a volt cárt Angliába küldik és ott fogják elhelyezni.

A Birseviya Vjedomoszti rendkívül pesszimisztikus hangon ír az Oroszországot újból fenyegető élelmezési katasztrófáról. Százhetvenkét millió pud élelmiszerről, a melyeket januárig kellett volna szállítani, csak 30 százalókot, vagyis 228 millió pudot szállíthattak el eddig rendelkezési helyükre a vasutak. Az év első felének élelmezési akciója tehát jórészt kárba veszett. Az új kormány tudatosan van a küszöbön álló veszedelemnek. Az esetben, ha nem heznek megfelelő nagy mennyiségben újabb élelmiszereket, pár nap múlva Pétervárott az összes élelmiszerekkel kereskedő üzleteket be kell zárni. A hóolvadás, amely ezuttal tovább tart, mint rendszeren, és a tavaszi mezőgazdasági munkák, amelyek ezuttal több embert kötnek le, szintén kieleltetik a felhozatait. Az új kormánynak számolnia kell ezzel és elő kell készíteni a népet minden eshetőségre. A kormány már most nyíltan kijelenti, hogy az élelmezés nehézségeivel a legközelebbi időben nem képes megbirkózni és hogy legalább egy fél esztendőre lesz szükség, míg ezen a téren türethetőbb állapotokat teremthetnek.

A Corriere de la Sera jelenti Pétervárról:

Az ideiglenes kormány Rasputin egész családját és a főhadiszálláson működő több magas tisztet, köztük Grekov tábornokot, letartóztatta.

A Corriere de la Sera jelenti Pétervárról: Rasputin családjának elfogatása összeköttetésben van Pavlovna nagyhercegnő minap megtalált leveleinek adataival.

Berlin. A párisi orosz templomban tegnap tették le az esküt a nyugati harctérre induló orosz csapatok. Az eskütétel alkalmával terjedt el a híre annak, hogy Pétervárott letartóztatták Boris nagyherceget, mert tudott egy összeesküvésről, amelyet Miklós nagyhercegnek a cári trónra való emelése érdekében szöttek.

A Daily Cronicle tudósítója jelenti Pétervárról, hogy Lwow herceg miniszterelnökkel beszélgetést folytatott, aki a következőket mondta neki: Az átmeneti rendtelenséget a forradalom hozta magával, nem kell aggódni, ez elkerülhetetlen. De az orosz nép tulnyomó nagy többsége nem szakította meg a munkát, üdvözölte az új kormányt és most ugy neki fogunk a munkának, miután a háboru eleje óta követelt emberi erő felszabadítása megtörtént, hogy a legnagyobb energiával fogjuk a sürgős feladatokat elvégezni. A hadseregben és a népben újra felőbredt a bizalom győzelmünk iránt. Az orosz nép, amely tisztában van képességeivel, egyébként az alkotmányozó országgyűlésen ki fogja tejezni akaratát. Miután most már szabadokká tettük magunkat, szabadságunkért a háborut is végig fogjuk harcolni.

Bécs. A Vossische Zeitung-nak jelentik Amsterdamból: A Times hágai tudósítója állítólagos újabb békeajánlatról ad hírt, amelyet közvetlen az orosz forradalom kitörése után tettek a németek. E szerint nagy állású német személyiségek utaztak Svájcba és Hollandiába, ahol érintkezésbe léptek angol kiküldöttekkel, hogy az ellenségeskedések megszüntetéséről tárgyaljanak. Az a megbízott, aki Hollandiába utazott, állásánál fogva nem volt ugyan diplomata, de igen közel állott a hadügyminisztériumhoz. Ez a megbízott, — aki a tudósító szerint nem volt szociáldemokrata — kijelentette, hogy az orosz forradalom teljesen megváltoztatta a helyzetét és Németország nem mondhatja többé, hogy fel akarja szabadítani a balti tartományokat.

Ilyen körülmények között Németország még arra is hajlandó volna, hogy Lengyelországot bizonyos formában ismét visszahelyezze orosz uralom alá. Az orosz forradalom mindenesetre abba a helyzetbe hozta a német birodalmat, hogy most kedvezőbb feltételeket ajánlhat az ententének.

Sajátságos, hogy erről az állítólagos békeajánlatról csak a Times levelezője szerzett tu-

domást és a német hadvezetőség állítólagos kiküldöttjéről sem értesült egész Hollandiában senki más, mint ő.

Fokozott orosz tüzérségi tevékenység.

Budapest, április 3. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

A Bisztrica — Szolotwinszka mentén orosz felderítő csapatok előretörései meghiúsultak. A Dnyesztertől északra helyenként fokozott tevékenységet fejtett ki az orosz tüzérség.

Olasz harctér:

Nem volt különösebb harci esemény.

Délkeleti hadszíntér:

Az Ochrida tótól keletre csapataink behatoltak az ellenség árkaiba és foglyokkal tértek vissza. — Hóler altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szurdán: Csárdás királyné, operett.
Csütörtökön: Csárdás királyné, operett.
Fenteken: Nincs előadás.
Szombaton: Nincs előadás.

* A színház hírel. Husvétii ünnepi előadások. Husvét vasárnap és hétfőn összesen négy előadást tart a társulat. Vasárnap délután 3 órakor Lehar pompás operettje, a Cigányszerelem van műsoron, hétfőn délután 3 órakor pedig a Legénybucsu kitünő operett kerül színre. Mind két este a Csárdás királyné-nak van a folytatólagos sorozatos előadása. — Csárdás királyné. A folyton zsufolt házakat vonzó páratlan sikert aratott operett tölti be a hét műsorát. Kivéve nagypéntek és nagyszombatot, amikor a társulat nem tart előadást.

* Jótékonycélu hangverseny lesz április 12-én a Központi-szálló nagytermében Lotte Gelinek operaénekesné és énektanárnő, aki rövid aradi tartózkodása alatt énektanításával jelentős sikereket ért el, mutatja be tanítványainak haladását és tudását, amelyet az ő szakavatott tanítása mellett értek el. A rendkívül érdekesnek és élvezetesnek ígérkező hangverseny jövedelmét Lotte Gelinek jótékonycélra fordítja és azt az Aradi Gyermekfelruházó Egyesület rendelkezésére bocsátja. Erre való tekintettel felalfizetéseket is köszönettel vesz és nyugtáz a rendezőség. Jegyek 6, 5, 3, 2 és 1 koronás árban a Kerpel könyvkereskedésben kaphatók.

* Művészi matiné. A művészek tavaszi tárlatával kapcsolatban művészi matinét is terveznek a rendezők. A matiné a Kulturpalota nagytermében lesz husvét hétfőjén d. e. 11 órakor, melyen elsőrendű számokkal szerepelnek Horváth Mici, Várnai Jenő, Bors László. A műsor részleteit legközelebb teszi közé a rendezőség.

* A művészek tárlata. A mai napon ismét igen sokan keresték fel Arad publikumból azt a kiállítást, melyet az aradi művészek produktumaiból rendezett a Kulturpalota kistermében az Írók és Művészek Szabad Társulása a Képzőművészeti társulat támogatásával. A mai napon a vásárlások is megindultak s már is igen szép eredményt értek el a művészek, pedig még kell, hogy ezt az igazán művészi tárlatot támogassák, kik még vásárlásaikat nem kezdték meg. A tárlat d. e. 11-ig és d. u. 4-6-ig van nyitva.

Perbeszédék a Depositen-bank bűnperében.

— Megvédi az ügyész a hadügyminisztert. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A tegnapi érdekesítő és izgalmas tárgyalás után ma megcsappant érdeklődés közepette folytatták a perbeszédet. A tárgyalás valamivel tíz óra előtt nyit meg és az elnöklő dr. Altmann országos főtörvényszéki tanácsos először Rubel Eisig védőjének, dr. Renaportnak adta át a szót. A védő azt fejtegette, hogy a tegnap lezajlott s méltán mérhetetlen érdeklődést keltő események után a per egy olyan szereplője, mint Rubel, háttérbe szorul, aminek megvan a maga jó és rossz oldala.

Kedvező az, hogy az ügyész néhány szóval végzett ezzel a vádlottal, hátrányos pedig, hogy az emberi érdeklődés Rubellel szemben elhalványodott ugyan, de azért tragédiája nem lett kisebb. A vád gyöngeségét bizonyítja, hogy olyan kiváló tehetségű ügyész, mint a jelenlegi közvádó, nem volt képes nyomós terhelő körülményeket felhozni és argumentumai nemcsak hogy nem állják meg a jogász bírálatát, hanem a szélrózsa minden irányában szerte-foszlának.

A vád ezuttal ingoványos talajon épült fel, hiábavaló az alátámasztás. Egészen érthetetlen, hogy olyan önzetlen férfi ellen fordult a közvádó, mint aminő dr. Kranz, aki közérdekű fáradozásaiért szobrot érdemel. Felmentő ítéletet kér védené számára.

Következett dr. Harpner Gusztáv, Felix Frigyes védője.

Harpner védő azt hangoztatta, hogy az egész pernek célzata megmutatni a lakosság-nak, hogy néhány gazdag embert is megbüntetnek. A közvád mindent összehord, csak hogy lecsukassa Kranz doktort, mert az hiszi, hogy ilyen módon eltereli a figyelmét a lakosságnak az igazi okairól a nép szenvedéseinek. Az igazi bűnösök naponként százával maradnak büntetlenek. Védenének felmentését kéri.

Höpler államügyész replikájában Schenk báró igazságügyminiszter eljárását illetőleg megjegyzi, hogy a hadügyminiszter alárendeltjei visszaéltek bizalmával és nyilatkozat aláírására bírták. A hadügyminiszter, aki száz fontosabb munkával van elfoglalva, nevével látta el ezt a nyilatkozatot. Az igazságügyminiszternek kötelessége volt a hadügyminisztert figyelmeztetni, hogy igaztalan ügyet védelmez a nevével és a hadügyminiszternek joga volt az illető nyilatkozatot visszavonni és a tényeknek megfelelő új iratot kiállítani. Megállapítja tehát, hogy Schenk báró eljárása teljesen kifogástalan volt. A per az államügyész hibáján kívül szevenczió hajhászó perré vált, erről nem tehet, hanem egy fuldokló, zuhanó ember, aki kihar menekülni az igazságszolgáltatás kezeiből. A vádlottakat elítélik, de nem azért, mert gazdagok, hanem mert bűnösök.

A védők újabb megjegyzése után az elnök 12 órakor a tárgyalást azzal fejezte be, hogy az ítéletet holnap délelőtt 10 órakor fogják kihirdetni.

Krobotin levele.

Azt a levelet, amelyet Krobotin hadügyminiszter intézett Kranz dr.-hoz és amelylyel az ártatlanságát akarta bizonyítani, a magyar parlamentben is felolvasták.

Batthyány Tivadar gróf február 13-ikán tartott beszédében szóvá tette a Depositenbank bűnügyét és fejtegetései közben ezeket mondta:

...Figyelmeztetem a t. kormányt, hogy értesülésem szerint a hadügyminiszterium azon

berkeiben, ahol a különböző ügyeket intézik, ahol a sertéshizlalás, marhavétel stb. terén nagyszabású üzleteket kötöttek. nagy közgazdasági politikai problémák megoldását is tervbe vették. Komolyan tanácskoznak, komoly elabórátumok alapján, sőt már az osztrák kormány-szervezetekkel érintkezésbe léptek, hogy a hadügyminiszterium a valuterendezés címe alatt a háború után az osztrák kivitt különösen Hollandia felé szabályozza. Ilyen intézmény persze bank nélkül nem mehet s így — amint értesülök — a hadügyminiszterium illetékes berkeiben a kérdést a bécsi Allgemeine Depositenbankkal karöltve akarják rendezni. A t. kormány könnyen utána járhat, hogy tényleg egy osztrák-magyar-hollandi nagyvállalkozás tervei tanácskozás alatt vannak a hadügyminiszteriumban, ennek kezdeményezésére, az említett bankkal kapcsolatban. Már most, hogy a hadügyminiszter jobban teszi, ha gazdasági kérdésekkel mennél kevesebbet foglalkozik, ezt a legújabb januári szenzációs események után tovább bizonyítanom nem kell. Az Allgemeine Depositenbank kebelében van egy magán sörüzlet-osztály. Azonkívül a hadügyminiszterium védnöksége alatt működik egy „K. u. k. Bier-einkaufsstelle bei der Depositenbank“. Tehát van egy magánsörkezelés és egy „k. u. k.“ sörkezelés. Az utóbbi megbízást kapott a hadügyminiszteriumtól, hogy a hadsereg részére 175.000 hektoliter sört vásároljon. A sörgyáraknak kötelességükké tételezték hogy miután a hadsereg részére történt a vásár, gondolom 56 korona maximális áron bocsássák a sört rendelkezésre. Ennek a sörnek a kétharmada azután el is szállított a katonaságnak, valami 50.000 hektoliter azonban nem lett a katonaságnak kiszolgáltatva, állítólag különböző nehézségek miatt. Ezt a sört azután egy Eisig Rubel nevű bécsi sör-és borkereskedő hozta torgalomba, több, mint 100 koronás áron. A dolog úgy került nyilvánosságra, hogy a sörgyárak felszólaltak saját szaklapjaikban az ellen, hogy micsoda dolog ez, ők szívesen szállították a katonák részére 54 koronáért, de hogy jön Eisig Rubel ahhoz, hogy ezt a sört most 100 koronáért árusítja. Most már az a különös, hogy a Depositen bank egyik igazgatója, Freund Richárd dr., aki egy személyben vezetője a K. u. k. Biereinkaufsstellenek és a Depositen bank magánsörüzletének, veje ennek az Eisig Rubel nevű urnak. Visszaélések ugyebár, mindenhol előfordulhatnak. Itt is ilyen visszaélés történt. Visszaélés volt a Depositen bank kebelében állítólag valami komlóügyben is, amiben már a múlt év november havában a brüxi államügyészség elrendelte a vizsgálatot. Az említett sörügyben Eisig Rubel urat január 13-án letartóztatták, január 19-én pedig rendőri vizsgálatot tartottak a Depositenbankban, amelynek következtében január 20-án Freund igazgató ur került fogságba. Már most a legfőbb baj ebben a dologban ott van, hogy amikor a sajtóban december végén és január első napjaiban megtámadták a Depositenbankot és a hadügyminiszteriumot ezért a sörüzletért, akkor a hadügyminiszterium január 5-én 406. elnöki szám alatt dr. Josef Kranz urhoz, a Depositenbank elnökéhez levelet intézett, amelyben a következőket mondja:

„Mit B zichtung auf die in der Zeitung „Der Abend“ von 2. Jänner 1917 enthaltenen Anschuldigungen steht das k. u. k. Kriegsministe-

rium nicht an, Ihnen zu bestätigen, dass Sie der k. u. k. Heeresverwaltung bei der Regelung der Bierversorgung wertvolle Dienste geleistet haben.“

Tovább pedig azt mondja, hogy a lapokban megjelent hírek teljesen hamisak. Ezt a levelet, a miniszteriumban aláírták a hadügyminiszterrel, a Depositenbank pedig sietett nyilvánosságra hozni. A hadügyminiszter urnak nálam nagyobb tisztelője nincs. Teljesen meg vagyok róla győződve, hogy ő a legnagyobb jóhiszeműséggel, az ő lojális felfogásával adta ki ezt a levelet, mert neki szakemberei azt jelentették, hogy ott minden rendben van. En nem akarok ebből skandalumot, csak azt akarom kihozni, hogy a hadügyminiszteriumban az üzleti ügyeket rosszul intézik, az üzleti ügyek intézéséhez nem értenek. Mert, ha tényleg történtek visszaélések, még pedig olyan fokuak, hogy az illető igazgatót január 20-án le is tartóztatták, akkor a hadügyminiszterium szakembereinek nem lett volna szabad január 5-én azt állítani, hogy annyira rendben van ott minden, hogy a hadügyminiszter sur ilyen nyilatkozatot kiadhat. En ebből arra a következtetésre jutok, hogy a hadügyminiszterium intézze a katonai ügyeket, a gazdasági ügyeket pedig egészen ki kell onnan kapcsolni és azokat szakemberekre kell bízni. Meg kell kimélni a hadügyminiszteriumot az ilyen ügyektől, amelyek, mint láttuk az összeférhetetlenségi esetekben is, elég odiosusak és nem alkalmasak arra, különösen háborúban, hogy a hadügyminiszteriumnak mindnyájunk által elismert nimbuszát emeljék. En tehát tiltakozom az ellen, hogy a hadügyminiszterium mindenféle nagy üzleti és közgazdasági problémákkal foglalkozzék. Foglalkozzék katonai ügyekkel, de a nagy közgazdasági problémákat bizza rá az 1867. XII. t.-c. által arra hivatott organumokra.

Nem lesz koncentráció.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Az ellenzék a koncentrációs kabinet kérdését már megint reménytelennek tartja. Egyik forrás szerint Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf és Károlyi Mihály gróf kihallgatásukon az uralkodót igyekeztek megnyerni annak az álláspontjuknak, hogy az ország érdekében és az erők összesítése miatt koncentrációs kabinet kell és bár kihallgatásuk után nyilvánvalóvá lett előttük, hogy ilyen értelemben tett közléseik nem számíthatnak támogatásra a királytól, azt hitték mégis, hogy a király kihallgatásuk után nyolc-tíz napra elintézi a kérdést. Beavatottak szerint az egyesült függetlenségi 48-as párt részére a koncentrációs kabinetet illetőleg a nehézséget a kiegyezés kérdése okozza, mert ez a párt a husz, vagy tíz esztendő kiegyezésbe nem megy bele és erősen ellentétben áll annak alapjával. Csupán az esetben hajlandó beleegyezni, ha a kiegyezés provizorikusan fog megtörténni. Andrássy gróf egy hét óta, Károlyi gróf és Vázsonyi Vilmos szombat óta Bécsben vannak és azt hiszik e bécsi látogatás ezzel van összefüggésben.

Egy más forrás értesülése szerint az ellenzéki pártok egyike sem hajlandó a Clam-Martinié-Tisza féle husz éves kiegyezésbe beleegyezni. Az ellenzéki pártok egy része azt ajánlja, hogy a kiegyezés átmeneti, provizorikus alapon létesíthessék, míg a kormány azt javasolja az ellenzéknek, hogy kössenek öt évre terjedő provizorikus kiegyezést, de a husz éves kiegyezés tartamával. Ebből az ellenzéki pártok egy része hajlandó volna beleegyezni, de az Apponyi és Károlyi-párt nem. Ez hiúsítja meg a koncentrációs eszmét.

Dohna-Schlodien a Mőwe második utjáról.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Dohna-Schlodien gróf és várgróf tegnap este előadást tartott a „Mőwe”, a csodálatos segédcirkáló újabb diadalutjáról. Ennek a legendás hajónak a parancsnoka, aki huszonkét ellenséges hajót súlyozott el és ejtett foglyul, nyugodt, előkező egyéniség és ugyanígy beszél is. Epeu ezért rendkívül nagy hatásvolt az előadása. A hallgatóság érezte, hogy egy fölösleges szót sem mondott és inkább tulszerény a gróf inkább személyzetének hősiességéről, mint a maga érdemeiről beszélt.

— Ebben az évben sokkal nehezebb volt a vállalkozásunk, mint a múlt esztendőben, mert az angolok is tudták már, hogy a Mőwe másodszor kísérel meg a blokádtörését. A hirszolgálat minden eszközét, de különösen a tengeralattjárót igénybe vették, hogy megállapíthassák, vajon a német hajók holsurrannak át az angol elzáró zónán. Tapasztalataim alapján elkészítettem tervemet, amely célhoz is vezet. A Mőwe a legtisztábbidőben és nyugodt tengeren hasította át az Északi tengert. A terv bevált. Ezen az utunkon egyetlen hajóval sem találkoztunk és elértük az Atlanti-Oceánba vezető főhajóutat.

— A szerencse azt akarta, hogy mindjárt az első napon egy igen nagy hajó került az utunkba. A Voltaire volt ez. Minthogy már késő este volt és a tenger erősen háborgott, nem mertem mindjárt megközelíteni, hogy elpusztítsam. Az éj folyamán elvesztettem szem elől, de a nyomában maradtam és kora hajnalban körülbelül négyszáz méterre megközelíttem. Az N. M. jelet adtam, megmutattam hadilobogómat és ágyúimat. Ez elégséges, hogy az ember az ellenséges hajókat észre térítse. Azonban ez csak az odafelé való uton volt így, mert visszafelé egész másként alakultak a dolgok. Ha az angol a szikratáviróval az ismert figyelmeztető jelt S. O. S. (safe our souls) — mentsétek meg a lelketeiket — leadta, akkor azonnal rövid távolságról sortüzet adok a hajó drótnélküli táviró állomására s ennek meg is szokott lenni a hatása. A Voltaire egy igen nagy hajó, amelyben óriási hus és hűtőhelyiségek vannak.

— Akákoságban már most is azt figyeltem meg, hogy az Angliából jövő hajók üresek, ritkán volt szénrakományuk, míg az Angliába tartó gőzösök kivétel nélkül hadianyaggal és élelemmel voltak megrakva. Tíz napig cirkáltam az Északi tengeren. A harmadik nap után majd minden nap fogtam egy, hajót, köztük a tízezer tonnás Georgie gőzöst, amelyen ezerkét száz lovat zsákmányoltam.

— Míg az első időben mindig megkíséreltem, hogy az angolok saját gőzbárkáikon meneküljenek a hajóról, ettől csakhamar eltekintettem és a magam bárkáival hozattam el a hajó legénységét. Ezt azért kellett tennem, mert az angolok, — bármily hihetetlenül hangzik is, — képtelenek a saját gőzösnakjajukat használni és annyi időt vett ez mindig igénybe, hogy nem bírtam kivárni. Minden hajóskapitány panaszkodott előttem arról, hogy hazulról rossz emberpótlást kap. A legénység legnagyobb része negyven és ötven év közötti és még ezenfelüli öreg, összetört ember volt míg a tisztikar a kereskedelmi tengerészet fiatal zászlósáiból állt.

— Mikor lesz vége a háborúnak? — volt majdnem minden kapitány kérdése hozzám.

— Kérdezzék meg a saját kormányukat — válaszoltam, s erre a válasza mindannyiszor

következett a kormányok alapos lepiszkolása. A Yarrowdalewal hadihajó legénységét küldtem haza. Ennek a hajónak áttörése a blokádtörésénél Badewicz hadnagy különös bravurja. Egy kétezer tonnás, Teodor nevű hajó jutott a kezemre és ennek a szenéből pótoltam a magam szénszükségletét. Segédcirkálónak szereltem át a hajót, egy másik elfogott hajóról vittem át rá a drótnélküli állomást, két ágyút és egy kis ágyút. Kapitányává kineveztem Wolf kapitányhadnagyot. Később azonban a dél-amerikai partokon el kellett súlyoznom a Teodort, mert a gépezete és a kazánjai nagyon elhasználódtak.

— Míg az Atlanti-Oceánon cirkáltam, egész idő alatt szikratáviró összeköttetésben voltam különböző állomásokkal. Sürgönyöket fogtam fel, újságokat kaptam,

sőt parancsok is eljutottak hozzám hazuiról.

Csak az amerikai partokon vált nehezebbé az összeköttetés, mert a levegő tele volt villámossággal. Ezért Dél-Amerikából visszaveztem Európába. Ekkor azonban már sokkal kisebb volt a forgalom, mint első utam alkalmából. December 31-én kaptam hazulról — tizen-négy napi megszakítás után — az első szikratávirót a tengerészeti vezérkar főnökétől, aki üdvözölt engem és elmondotta, hogy a Yarrowdale szerencsésen hazaérkezett, ami az embereim között nagy örömet keltett.

— Innen Fockvárosnak fordultam, mert azt hittem, hogy ott nagy forgalmat találok, minthogy a Földközi tengert tengeralattjáróink majdnem elvágják. Legnagyobb csodálatomra azonban a forgalom szünetelt, aminek a dél-afrikai szénhiány volt az oka. Ezért Dél-Amerikának irányítottam utamat. Ezekben a tájakon nagyjában nagy volt a nyugalom, s a tíz napos utat a nehéz szolgálatban kimerült legénységemnek pihenőjére szántam. Miután e kikötőben ezer tonna szenet vettem fel, Buenos-Airesz magasságába érkeztem meg. Egy igen szerencsés véletlen abba a helyzetbe juttatott, hogy rövidesen megtaláltam az angol teher szállító hajók utvonalát. Az angolok ugyanis a dél-amerikai állomásokról visszavonták a cirkálókat és a segédcirkálókat és rábízták a teherhajókra, hogy azok önmagukat védjék meg. Ezek úgy segítenek magukon, hogy gyakran változtatják utirányukat és igen nehéz a segédcirkálónak, hogy ezeket az irányokat megtalálja. A kereskedelmi hajóknak ez természetesen sok szennükbe és idejükbe kerül, azonban inkább kockáztatják ezt, mint a hajók elvesztését. A Mőwe felbukkanása természetesen arra kényszerítette az angol tengerészeti hatóságokat, hogy hadihajókat küldjenek a dél-amerikai Oceánra.

— Egy ilyen segédcirkáló egy nap a sarkamba ért, mert gyorsabb volt, mint a Mőwe, jobban fel is volt fegyverezve, még tizenhét centiméteres ágyú is voltak. Nyolc óráig üldözött ez a hajó, amelynek kéményét és árbocát állandóan láttuk a láthatáron. Az angol a világ minden tájára szikratáviratozott segítségért és úgy éreztem, hogy bevagyok kerítve. Egy rendkívül érdekes véletlen segített rajtam. Egy három árbocos angol kereskedelmi hajó jött elém. A hátam megett lévő segédcirkáló valószínűleg azt hitte, hogy megakarom őt csalni és

egy alárboot építettem a hajómra, mert láttuk, hogy egyszerre gránátok csapnak le a velem szembejövő angol teherhajónál. Tisztaban voltam, hogy összecserélt bennün-

ket és mi megmenekültünk. Mindkét hajó keleti irányba távozott el, mialatt igen élénken táviratoztak egymásnak.

— Február végén megint északnak fordultam, mert a márciust arra akartam felhasználni, hogy az angol záróvonalon keresztül surranva hazatérjek. Feltűnt, hogy mennyivel kevesebb hajó volt található most a tengeren. Míg kiutazásunkon huszonöt hajóval találkoztunk naponta, addig visszatértemben csak egyetleneggyel. Feltétlenül a szigorított tengeralattjáróknak következménye ez. Az ellenséges gőzösök ezuttal egész másként viselkedtek, mert most valamennyien a legvégsőkig ellentálltak. Legtöbbször az történt, hogy megkísérelték a lehetőségig a közelébe férkőzni és harc képtelenné tenni, rendszeren erre két sortüz elég is volt. Nagyszerűen belőtt ágyúirányzóim kivétel nélkül fényes találatokat értek el.

— Egyetlenegy alkalommal volt élénkebb esatánk és pedig az Otaki nevű felfegyverzett gőzössel, amely megpróbálta, hogy megszökjék előlünk. Hirtelen beesteledett és hogy lövéshez jussunk, már kétezer méterről le kellett adnunk az első sortüzet. Husz percig tartott a esata, amely végül nyolcszáz méteres távolságon a mi győzelmünkkel végződött. Az angol vitézül ellentállt, de a tüzerességét többször harc képtelenné tettük, ő azonban mindig pótolta. Végül huszonöt golyót kapott, míg a Mőwe csak háromat. Mikor megszüntettük a tüzet, az Otaki égett és süllyedőben volt.

A Mőwe is égett és az elején lyukat kapott.

Találat érte a fűtőházat és az egész legénységet harc képtelenné tette. Egy altiszt és hat tengerész hősi halálát lelte ez alkalommal. Mialatt sikerült a rést betömnünk, a tüzet eloltanunk, az alatt az Otaki menekültjei felénk eveztek csónakokon, borzasztóan siránkoztak és segítséget kértek kezeiket égfelé tartva. Jelt adtam nekik, hogy megakarom kímélni őket és megengedem hogy a fedélzetre jöjjenek. Hatvanöt embert fogtam így el, köztük sok súlyosan sebesültet. A hajó kapitánya elesett. Az én orvosomnak másnap rendkívül sok dolga volt. A tengeri esata híre valahogy mégis eljuthatott volna Angliába és ha nem sikerült volna még két gőzöst elfognom, természetesen Angliában nagy garral hirdették volna, hogy a Mőwét harc képtelenné tették, amennyiben elpusztították az ágyút.

— Végre a hazautazásra szántam el magamat. Az időjárás most is nagyszerűen kedvezett. Előbb északi széllel délnek hajóztam aztán kelet felé nyugatra és állandóan déli széllel volt észak felé tartó utamon.

A semlegesek elárnyították, hogy a Mőwének mennyi időre van élelmszere.

Az angoloknak tehát tudniok kellett, hogy az én időm lejárt és hogy ezeken a napokon ismételtelen megfogom kísérelni a záróvonal áttörését. Ezért teljesen érthetetlen előttem, hogy miként sikerülhetett minden fenakadás és ellenséges hajóval való találkozás nélkül átjutnom. Az idő tiszta volt, az éjszakák megrövidültek és az északi fényesség jól világított. Mindezek ellenére ezuttal sem láttam semmit a sokat dicsért angol flottából.

— Mikor a német partokhoz közeledtem, az első üdvözlő egy felfegyverzett halászgőzös hozta, aki egyszerűen rámkialtott, álljon meg azonnal! Aztán elárnyítottak bennünket parancsnokaink, bajtársaink és a saját az elismerés és dicséret tengerével, ami, őszintén megvallom, nekem is és legénységemnek is nagyon jól esett. Végül még egyszer megakarunk emlékezni embereim nagyszerű magatartásáról, akik kötelességtudásukkal nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a Mőwe második útja is fényesen sikerült.

Két heti fogház ártatlan flirtért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes és fordulataiban meglepő kuriai ítélet fölött vitatkoznak ma Arad kiváló büntetőjogászai. Már maga az a tény érdekessé teszi az ügyet, hogy egy kuriai ítélet pro és kontra véleményeket kelt, de az eset a maga különösségével is egészen kiválik a sablonos háborus történetek közül.

X. asszony (nevezzük így: nomina sunt odiosa) ismert aradi uriaszony, miután férjét a frontra vitték, szerény, egyszerű és visszahúzódó életet élt. Férjét szerette, bánkódott utána s viselkedésében két háborus esztendő alatt a hadiözvegyek legmegrögzöttebb ellenségei sem találhattak volna semmi megróni valót. Egyetlen szenvedélye a mozi volt. Minden új műsort megnézett s elragadtatással leste a haretéri riportokat:

— Szegény édes uram! mondogatta volt ilyenkor asszonybarátnőinek, épen így szenved ő is.

Asszonyi képzelődéssel a futóképek egyik-másik alakján ráismerni volt a férjére s ilyenkor örömmel ujságolta ismerőseinek.

— Láttam Ferimet az este a moziképen.

Talán ezért az illuzióért járt a mozgósínházba. Ebből a hitéből senkisémm ábrándította ki, sőt barátói még elősegítették képzelődéseit. Rendesen asszony ismerőseivel járt az Apollóba és az Urániába, de a télen midőn barátói közül többen elköltöztek Aradról, egyedül kellett a mozielőadásokat látogatnia.

Ebben az időben történt, hogy férje, egyik Aradra jövő bajtársától, üzenetet küldött haza feleségének. A kedves üzenetet, amely arról tudósította az itthon maradt asszonykát, hogy a férjnek semmi baja s hogy nemsokára szabadságot fog kapni, a frontról hazajött fiatal ember át is adta neki. Amint az ilyenkor már szokás X. asszony és a fiatal katona hosszabban elbeszélgettek a háborus helyzetről, a haretéri viszonyokról s nem lehetetlen, hogy az ifjú asszonyokról is. Az üzenethozó aztán elbucszott. Az uriaszony kikísérte, megköszönte fáradságát és megemlítette, hogyha majd férje hazajön, látogassa meg őket, hogy akkor hálásan megköszönjék mind a ketten a szivességét.

Még aznap este történt, hogy a fiatal asszony elment a mozgósínházba s véletlenül (mert hiszen a véletlen a legeselszövőbb novellairó), ugyanabban a széksorban foglalt helyet az üzenethozó katona is. Ismét beszélgetni kezdtek, majd az előadás végeztével a férj barátja a fiatal asszony kísérelései ajánlkozott. A férjről beszélgetve mentek a Tökölly-téren keresztül, midőn a fronton hosszú időt töltött ifjú ember más hurokat is kezdett pegetni. Az Aulich Lajos-utcába fordultak be épen, midőn megszólalt a férj barátja:

— Csak azon csodálkozom nagyságos asszonyom, hogy öt évi házasság után még mindig ilyen forró szereti az urát. Bizony szeretném, ha én rólam is forró éjszakákon át álmodnék egy fiatal asszony, amíg távol vagyok tőle. Vagy talán az ilyen forró éjszakákon nem mindig a férjről álmodnak az ifjú asszonyok?

X. asszony nem nézett megbotránkozva a kissé szabadabban beszélő fiatalemberre, nagyon intelligens asszony volt s tudta, hogy az a fiatalember, aki két háborus esztendőt töltött egyfolytában a fronton, minden asszonyban ideált s zsákmányt lát s akinek szavait nem szükséges épen komolyan venni. Azért nevetve mondotta:

— Édes barátom, az asszonyok forró éjszakái csak a magafajta fiatal emberek képzeletében léteznek.

— De már azt kötve hiszem, mert az az asszony, aki nem álmodozik, az már megszokta valósítani az álmait.

— Ohó, esendesebben fiatalember, ilyet nem szabad gondolnia barátjának a feleségéről.

— A szerelemben nincsen barát asszonyom, már pedig én szeretem magát..

— Aztán ilyen egyszerre szeretett meg?

— Igen, ilyen egyszerre s könyörgöm, hogy hallgasson meg, most felkisérem a lakásába és...

Tovább nem beszélhetett, mert épen X. asszony lakásához érkeztek s az asszonyka épen bucsuzni akart, szenvedélyes s tulhovályos lovagjától, midőn egyszerre a sötétebből előugrott egy esendőrőrmester, aki harsány hangon kiáltotta a meglepett asszonyka felé:

— Végig hallgattam, amit itt beszéltek s önt ezennel titkos prostitució miatt előállítom a rendőrségre. Köves-sen!

A megrémült asszony könyörgött a esendőrőrmesternek, de az hajthatatlan maradt, így akarva, nem akarva, elindult a városházára a rendőrségre. Utközben esdeklő szóval fordult a esendőrőrmesterhez:

— Nézze kérem, én Aradon ismert uriaszony vagyok, becsületes asszony, egy becsületes embarnek a felesége. Az uram a fronton van, ha hazajön s elhiszi ezt a hazugságot, agyonlő. Kérem, eresszen el bennünket, itt van fáradságáért husz korona s ezzel a esendőr kezébe nyomott egy husz koronás bankjegyet. A esendőrőrmester elvette a pénzt, az asszonyt és lovagját azonban bevitte az inspekciós rendőrtiszt elő, akinek az asszony a következőket mondotta:

— Kapitány ur, egy végzetes tévedés áldozata vagyok. Ez a fiatalember az uram barátja, a frontról hozott tőle üdvözetet s talán kissé szabadabban beszélt velem, mint az szokásos, de semmitéle bünt el nem követtünk s ez a meghurcoltatás amilyen fellázító, annyira érthetetlen.

A rendőrtiszt el is engedte volna őket, de a esendőr ekkor az asztalra tette a kapott husz koronás bankjegyet, kijelentette, hogy ebben az esetben följelenti őket vesztegetés címén.

Az eljárás meg is indult, amelynek folyamán a törvényszék a fiatal asszonyt két heti elzárásra ítélte. Felelőbizetés folytán a Kuriahoz került az ügy, melynek megfelelőbbételeten ítéletét a napok folyamán hirdették ki X. asszony előtt: A Kuria az ítéletet helybenhagyta.

Jogáskörökben most élénken vitatkoznak a felett, vajjon az asszony cselekedete megvesztegetésnek tekinthető-e vagy nem? Az asszony azt a vétséget, amelyért a esendőrőrmester előállította, tudniillik a prostituciót nem követte el. Erre növe még vádat sem emeltek ellene. A esendőrnek adott husz koronát lehet-e ezen esetben megvesztegetésnek tekinteni, hiszen ártatlan lévén, nem volt oka miért vesztegetni. Mindez persze már csak elméleti kérdés, mert hiszen a szerencsétlen nő elítélésé jogérvényes.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona.

Negyed évre 9 korona.

Égy hóra 3 korona.

Öngyilkosság a letartóztatás előtt.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Sátoraljai helyen nagy részvétet kelt társaljai Kottány György földbirtokosnak, a vármegyei Erzsébet-kórház gondnokának szomorú vége: a szerencsétlen ember megmérgezte magát és meghalt. Egy kisebb ügyben indított bűnügyi nyomozás folyt ellene és az érzékeny embert ez annyira elkésértette, hogy a halálba menekült.

A sátoraljai helyi Erzsébet-kórház már régebben szerződést kötött tejszállításra a tökerebesi cukorgyár borsú tejgazdaságával. A gazdaságnak naponként 200 liter tejet kellett volna szállítani, azonban a háború következtében, különösen az utolsó évben a szállított tej mennyisége egyre csökkent, úgy, hogy nem volt elegendő a nagy betegeknek sem. Chudovszky Mór dr. igazgató-főorvos emiatt feljelentést tett az ügyészségen Schönwald Gyula, a tejgazdaság intézője ellen és feljelentéséhez csatolta a napi tejszállítványokról szóló kimutatást. Schönwald azzal védekezett, hogy a takarmányhiány az oka annak, hogy kevesebb tejet szállított, mint amennyire szerződött, a tejszállítási kimutatásokról pedig azt állította, hogy azok ellenkeznek a valósággal és hamisítottak, hogy a kórháznak szállított tejet valaki elmanipulálja. Schönwald ezen az alapon följelentést tett a kassai királyi ügyészségen Kottány György gondnok ellen.

Kassáról Fülöp Dezső királyi ügyész és Képes Tibor detektívönök kiszállott Sátoraljai helyen és kihallgatta a kórház személyzetét és betegeit. A vizsgálat állítólag terhelő adatokat szerzett a gondnok ellen. A minap újra megjelent az ügyész és a detektívönök Sátoraljai helyen és mikor Kottány gondnok erről értesült, strichninrel megmérgezte magát és rövid idő alatt meghalt. Az egész városban érthetetlennek tartják Kottány tragédiáját, mert hiszen nagyobb visszaélésről szó sem lehetett. Különben is a gondnok gazdag ember volt és csak nemrég vásárolta meg ketszáz ezer koronaért a sátoraljai helyi kincsessele gyógyszertárt, azonkívül Bod ogkereszturon is volt gyógyszertára. Társulajdonosa volt a Gondviselés temetkező vállalatnak. Brtokán tejgazdaságot is rendezett be. Chudovszky Mór dr. igazgató-főorvos az esetről a következőket mondotta:

— Kottány György sorsa engem mélyen le-sulytott, mert szelid és jólelkű ember volt, akit képtelennek tartok a bűnre. Kegyetlen hájszának az áldozata. Halálba kergették azok, akiknek felelnök kellett volna a kórházban tapasztalt tejhiány miatt. A tökerebesi cukorgyár tejgazdasága ellen én és Kottány tettük meg a feljelentést a szerződés meg nem tartása miatt, amire a tejgazdaság, hogy magát védelmezze, a feljelentést Kottány ellen fordította. Minden vád, amit a gondnok ellen felhoztak, hamis és tendenciózus. Tűzbe teszem Kottányért a kezemet, hogy ő ártatlan volt. Érzékenysége nem bírta elviselni a megbélyegző vádat és ezért nyult a méregpohárhoz.

EGYESULETI ÉLET.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete vasárnap délelőtt fontos választmányi ülést tartott Bokor Alajos elnöklété alatt. Az elnök üdvözölte a szép számban megjelenteket, majd a választmányi tagok általános helyeslése közben számolt be arról az örömdetes eseményekről, hogy ebben az esztendőben hét új alapító tag, egyenkint száz koronával, lépett az

egyesület kötelékébe. Különböző adományok emén befolyt 1400 korona, összesen 2100 korona és ezzel a vagyoni álladék ebben az esztendőben 16,500 koronára emelkedett. Az elnök névszerint felsorolta az új alapító tagokat, valamint az adományozókat és a bejelentést örvendetesen vette tudomásul a választmány. Salgó Pál társelnök szép szavakban mutatott rá, hogy ez a kiváló anyagi és erkölcsi siker egyedül Bokor Alajos elnök páratlan érdeme s ezért Marót Sándor titkár felszólalása után elhatározták, hogy jegyzőkönyvben örökítik meg az elnök érdemeit, akinek köszönetet szavaztak. Néhány egyesületi ügy letárgyalása után elnök az ülést berekesztette.

Foglyul ejtett angolok pusztulása angol géppuskatűzben.

Berlin, április 3. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Arrastól északra heves ágyuharc állásaink ellen. Előrenyomuló több angol felderítő osztagot visszavertünk. Az angolok és franciák erőszakos felderítései, amelyeket a Bapaumétól északkeletre és St-Quentinől nyugatra húzódó harcaterületen jelentékeny erőkkel hajtottak végre, az ellenségre nézve, megfigyeléseink és a foglyok kijelentése szerint, rendkívül nagy veszteségekkel jártak. Noreuilnél több mint 300 angolt szállítottunk vissza, azonban az angolok géppuska tüzebe kerültek és így 60-án érték el vonalainkat. A Consy le Chateau-soissons országtúlról keletre tüzéségünk csapatösszevonásokat figyelt meg, azokat szétugrasztotta. A Champagneban, Ripontól délre pedig megsemmisítő hatásával egy készülöben lévő támadást fojtott el. Az ellenség légi harcokban négy repülőgépet vesztett, a melyek közül kettőt Richthofen báró főhadnagy lőtt le.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Dünaburgtól északkeletre többszöriösen bevált támadó csoportjaink az orosz állásból egy tisztet, 93 főnyi légénységet és két géppuskát hoztak magukkal. Maljawselzítől északkeletre is teljes sikerrel járt egy felderítő előretörésünk és foglyokban 1 tisztet és 25 főnyi légénységet eredményezett. Baranowicától északkeletre több orosz század megtámadta egyik tábori őrsünket, amely az erős tüzelőkészítés ellenére teljesen megtartotta állását. A zlocowi-tarnopoli vasút mindkét oldalán a Zlota-Lipánál és a Dnyeszter mellett az oroszok élénk tüzelését nem követték gyalogsági támadások. Bystrica-Solotwinkanál előnyomuló orosz vadászosztásokat elűztük.

József főherceg vezérezredes arcvonalán és Maackensen vezértábornagy hadseregénél lényeges esemény nem történt.

Macedóniai harcér:

Az Ochrida és Prespa tó között csapataink behatoltak a franciák elő-

retolt állásaiba. Az ellentámadásokat visszavervén zsákmánnyal tértek vissza parancs szerint vonalaikba. Monasztirtól északra egy kis francia támadás meghiúsult. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lelartóztatott szélhámós katona.

— Aki bélyegzőket rendelt a katonai hatóság számára. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Raffinált csalót tartóztatott le tegnap az aradi rendőrség. Az illető katonai bélyegzőket rendelt egy aradi cégnél, hogy visszaéléseket kövessen el, azonban még idejében letartóztatott.

Néhány nappal ezelőtt a Bloch céghez beállított egy aradi katona és átadott egy bélyegző körírást meg Domány János aradi főhadnagy aláírását.

— Kérem, a főhadnagy ur parancsára csinalják meg ezt a bélyegzőt, de sürgősen, mert ez nagyon fontos célt szolgál.

Az üzletben felvették a rendelést, mert nem volt ott a cég főnöke. Amikor a főnök bement az üzletbe, jelentették neki, hogy egy katona bélyegzőt rendelt a főhadnagy aláírásával egyetemben. A főnök azonnal sejtette, hogy valami szélhámosság készül és kiadta az utasítást, hogy a katona jelentkezésekor szóljanak neki.

Tegnap megjelent az üzletben a bélyegzőt rendelő katona és a főnök maga elé hívatta.

— Ki rendelte meg azt a katonai bélyegzőt? — kérdezte tőle.

— Domány főhadnagy ur.

— Hol van róla az írás?

— Mindjárt elhozom.

— Nem kell elhozni, — szól: a kereskedő és egyuttal észrevétlenül utasítást adott az egyik alkalmazottnak, hogy rendőrt hívjon. A katona mindenáron kiakart menni a boltból, azonban a rendőr még idejében megérkezett és leakarta tartóztatni a szélhámóst. Ő azonban erejének teljes megfeszítésével védekezett, úgy, hogy még egy hatósági közeg segítségét kellett igénybe venni, mert különben megszökött volna. Így azonban nagy dulakodások és harcok után sikerült ártalmatlanná tenni és az utcai közönség élénk érdeklődése közepette a rendőrségre vinni. Ott megállapították, hogy már másutt is próbálkozott pecsétet és bélyegzők rendelésével, azonban nem fogadták el katonai írásbeli felhatalmazás nélkül. Kétségtelen, hogy az illető katonai szabadságolások kieszközölése céljából akarta a bélyegzőket elkészíttetni.

SPORT

+ Az alagi löversenyek második napja. Az alagi futtatás mai második napján óriási szenzációja volt a versenynek. Az ötödik futamban győztes Elvira 10:912 arányban fizetett a totalizátornál. A mai versenyek eredménye a következő:

Első futam: 1. Kevés. 2. Mizogüne. 3. Szigetvár. Totalizátor: 10:86. Helyre: 13, 15, 12.

Második futam: 1. Spalato. 2. Berti. 3. Tildergrey. Tot: 10:32. Helyre 10:19, 18.

Harmadik futam: 1. Frida. 2. Opium. 3. Gerde. Tot: 10:11.

Negyedik futam: 1. Dora. 2. Skoda. 3. Dekorum. Tot: 10:58. Helyre 10:18, 13.

Ötödik futam: 1. Elvira. 2. Colibri. 3. Tudákos. Tot: 10:92. Helyre 10:120, 15, 86.

Hatodik futam: 1. Duskám. 2. Botond. Tot: 10:26.

HIREK.

Mangra Vazul bevonulása székhelyére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mikor Mangra Vazul Nagyváradon beiktatták nagyszabeni érsek-metropolita méltóságába, az Erdélybe betört román hadsereg kiverésének diadalmas hadművelete nem volt még befejezve. És bár tudvalevőleg Nagyszabonban voltakép sohasem merészkedtek betörni a románok; de egyrészt a közelben folyó harcok miatt, másrészt mert az érseki papnövelede sebesült kórházzá volt berendezve, nem volt időszere, hogy Mangra Vazul metropolita elfoglalja székhelyét Nagyszabonban.

Most azonban, hogy a győzelmes seregeink megtisztították és megszállva tartják Románia kétharmad részét és a szemináriumban berendezett kórházat is feloszlatták, semmi akadálya sincs, hogy a metropolita székhelyén kezdje meg a gör. kat. egyház ügyeinek intézését Mangra Vazul metropolita, aki néhány hétig Tátrafüreden pihent, onnan a múlt héten érkezett vissza Budapestre, ahol a Gozdsu-alap-ülésein vett részt. Tegnap utazott Nagyváradra ahová a hétre ülésre hívta össze az érseki szentiséket. Az egyházi ügyek intézésén kívül — értesülésünk szerint — ezen az ülésen fogják végleg elhatározni, hogy a közeli napok melyikén foglalja el Mangra Vazul érseki széket Nagyszabonban.

Nemcsak hívei, de telekezéskülönbség nélkül Nagyszabon egész polgársága lelkes ünnepléssel készül Mangra Vazul metropolita méltó fogadtatására. Az ő hazafias működésétől várják az erdélyi magyarság és románság megértő harmonikus együttműködését a magyar haza védelme és a háboru utáni újjáépítő munka érdekében, melyet a múltban annyiszor zavartak meg a jószándéku hiszékeny erdélyi román népet ámitó, megtevesztő lelketlen agitátorok, akiknek nagyrésze elvette most megérdemelt büntetését.

Magyar pap szenvedése francia fogságban

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bölcske község református lelkésze most szabadult Franciaországból. Két orvost és két lelkészt cseréltek ki, akik közül csak ő volt magyar. A lelkész érdekes dolgokat mesél az internáltak életéről. Ő egy esztendeig Amerikában volt misszióban és utban hazafelé, a háboru francia területen érte. Természetesen rögtön internáltak. Az élete nem telt valami kellemesen, különösen sokat szenvedtek az élelmezés miatt; sohasem lehetett megállapítani, mit esznek. Nagyon szenvedtek amiatt, hogy ruhát nem tudtak beszerezni, mert pénzért sem kaptak, míg a németek e kérdést sokkal jobban oldották meg, ők nem pénzt küldtek, hanem ruhát. Hiányzottak a magyar könyvek, mert az országból nem küldtek részükre, egyedül csak Amerikából kaptak olvasni valókat. A németek e tekintetben is nagy előnyben voltak velük szemben, mert őket hazulról látták el könyvekkel. A múlt franciák a német gyarmatokon talált vagy elfogott németeket a szenegál négerek felügyelete alá helyezték, kik korbácsolták és sanyargatták őket, úgy hogy tömegesen haltak meg.

A franciák a magyarokat nem gyűlölik, ellenben az osztrákok és a németek iránt nagy az ellenszenv, de nem olyan nagy, mint — az

LEGUJABB.

Folytatni akarja a háborút az orosz hadsereg.

Pétervár. Alexejev tábornok vezérkari főnök az orosz hadsereg nevében rendeletet bocsátott ki, amelyben kijelenti, hogy az egész hadsereg külsőségek nélkül meg van győződve annak szükségességéről, hogy a háborút folytatni kell a győzelmes befejezéséig. A hadsereg mindent el fog követni, hogy a haza bizalmát igazolja.

Stockholm. Pétervárról jelentik: A legfőbb hadvezetőség egyes tagjainak közérvelése elhatározott dolog. Belátják, hogy nagyobb változásra van szükség. A legénység szavazása alapján elbocsátottak igen sok tisztet, részben tehetetlenség, részben reakcionárius gondolkodásuk, és részben német nevük miatt.

Amsterdam. Pétervárról jelentik: Oroszországban nyilatkozatot tettek közzé, amely kijelenti, hogy minden tisztet és katonát, aki egy bizonyos korhatárig nem jelentkezik katonai szolgálattételre parancsnokságánál, a

angolok ellen. Az angolok az általuk védett területen kényurként rendezkedtek be, a francia katonák nem teheti a lábát. A franciák már most érzik, hogy az angolok nem egy könnyen fognak kivonulni Franciaország megszállott részeiből - és ki is jelentették az internált magyar és németeknek: „Az angolokat már együttesen fogjuk mi innen kiverni.” Az élelmezés most kezd Franciaországban nehézzé válni, a buvárhajókat már érezteti hatását. A most boldogan hazatérő lelkes tapasztalatai szerint nem sokáig várhat már magára a béke.

— **A királyi pár a német főhadiszálláson.** Berlinből jelentik: A császári és apostoli királyi tisztege és a császárné és királyné ő felsége ma Arz Amur gyalogsági tábornok, vezérkari főnök és Czernin Ottokár gróf külügyminiszter kíséretében a német főhadiszállásra utazott, hogy a német császári párnál látogatást tegyen.

— **Hínevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az Arad, Temes, Krassó-Szörény és Csánád vármegyékre terjedő X-ik közuti kerület felügyelői teendőinek ellátásával Dicsőfi Kálmán műszaki főtanácsost bízta meg.

— **Haigh tábornok állása megilgott.** Londonból jelentik. Politikai körökben azt hiszik, hogy Haigh generalissimus állása megrendült. Már utódját is emlegetik Wilson Henri tábornok személyében, aki egy év óta vesz részt az entente közös tanácskozásain. Wilson jelenleg hadtestparancsnok a francia harotéren.

— **Bevonulnak-e a fölmentésre javasoltak.** A honvédelmi miniszter tegnap a következő rendeletet intézte a polgármesterhez: Előbbi rendeletem szerinti bevárási engedély a folyó évi április 16-án bevonulni köteles, valamint az ezután tartandó népfelkelési bemutató szemléken alkalmasnak talált és fölmentésre javaslatba hozott egyéneknek csak oly kivételes esetben adható meg, ha az egyén bevonulásával a közérdek, vagy a közgazdaság súlyos károsodása következne be, vagy ezáltal közgazdaságilag különösen fontos üzemek működésében nehézségek vagy késedelemzések állhatnak be, illetve, ha azzal fontos mezőgazda-

régi rendszer hívének és hazaárulónak nyilvánítják.

A Timesnek jelentik Pétervárról: A hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter a főhadiszállásra érkeztek, hogy helyreállítsák az összeköttetést a hadvezetőség és a kormány között, mert ez a cár lemondása után teljesen megbénult. A miniszterek a főhadiszálláson tanácskoztak és elhatározták, hogy angol mintára haditanácsot alkotnak, melynek a hadügyminiszter, a miniszterelnök, külügyminiszter, pénzügyminiszter, vasutügyi miniszter, földművelésügyi miniszter és Kerenszky igazságügy miniszter lesznek a tagjai. Ezeknek egy részét már fel is szólították, hogy jelenjenek meg a főhadiszálláson.

Genf. Párisból jelentik: A legszélsőbb balpárt 34 radikális képviselője interpelláció tárgyává akarja tenni Bethmann-Hollveg és Czernin utolsó nyilatkozatát.

régi üzemek teljes megbénulása járna. Ezen egy a folytatolagos fölmentéseknél, mint első ízben fölmentésre javasoltaknál is szigorúan szem előtt tartandó.

— **A feketekávé is tilos délután.** A főváros tanácsa a kormány és a Közélelmezési Hivatal utasítására a következő rendeletet adta ki: Ételek vagy italok forgalomba hozatalával foglalkozó üzletekben (kávéház, kávéház, cukrászda, tejárusító üzlet, tejszernok, vendéglő, kávézó, büffet, szálloda, penzió, kór és egyesületi helyiség stb.) délután 3 órától kezdve 7 óráig, feketekávé, vagy feketekávé felhasználásával előállított italokat, vagy ételeket kiszolgáltatni, vagy fogyasztani tilos. Ez a tilalom kiterjed a kávé mindenféle fajtájára, tehát maláta, konzerv- és pótkávéra is, eillenben nem terjed ki a szállodák és penziók lakószobáiban fogyasztott kávéra és kávékészítményre. A tilalom április 4-én, szerdán lép életbe.

— **Pályázati hirdetés.** A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének cinkotai leánynevelő intézeti internátusában öt teljesen díjmentes és 24 évi 800 korona tartásdíj fizetésével egybekötött hely tölthető be a háboruban elesett tényleges állományu, továbbá tartalékos és szolgálaton kívüli viszonybeli honvéd, illetőleg népfelkelő tisztek leányárvaival. Az intézetben 4 osztályu elemi, 4 osztályu polgári leányiskola és 2 osztályu továbbképző kézimunka tanfolyam van úgy, hogy az elemi iskola I. osztályába felvett nő 10 év tartamára, tehát 6-16 éves koráig nyerhet elhelyezést. A mellékleteikkel együtt szabályszerűen belyegzett folyamodványok közvetlenül hozzám nyújtandók be. A folyamodványok benyújtása határidőhöz kötve ugyan nincsen, ajánlatos azonban azokat lehetőleg minél előbb benyújtani. Ezen folyamodványokhoz melléklendő: 1. a felvételt kért gyermek születési anyakönyvi kivonata, 2. a himlőoltási, illetőleg az újraoltási bizonyítvány, 3. a gyermek, illetőleg az özvegy anyja vagyoni viszonyait igazoló hatósági bizonyítvány, 4. az utolsó iskolai évvégi és a folyó évi iskolalátogatási bizonyítvány, 5. az illetékes katonai hatóság igazolása, hogy a gyermek atyja a jelenlegi háboruban elesett. A m. kir. honvédelmi miniszter.

— **Hadiljótékonyág.** Herzfeld Sándor őrmester, tábornok posta 642. 10 koronát küldött egy fogadalmi címén, a harotéren elesettnek egyik árva-jának.

— **Jóváhagyott ítéletek.** A városi tanács 7 napokban több kihágási ügyben hozott másodfoku ítéletet, melyek ma érkeztek le a rendőrbírószághoz. Az apró kis kihágási ügy közül említésre méltóak a következők: Hercz József aradi magánlivaltalnokot kenyerijegy közbiztonságáért a rendőri büntetőbírószághoz 100 korona pénzbüntetésre ítélte; a tanács az ítéletet jóváhagyta. Bleicziffer Fülöpné, egy cipészmezőhely tulajdonosnőjét, mert cipőjavításért túl magas árt kért, 100 korona pénzbüntetésre ítélte úgy az első, mint a másodfoku hatóság. Pár nap előtt fejenként 50 korona pénzbüntetésre ítélték a rendőrbírószághoz Dsal-San-Ogul és Hang-Ting-Yang kínai kereskedőket, akik anélkül, hogy bejelentették volna magukat a rendőrségen, az aradi kávéházakban kőből faragott kis szobrokat és hamutartó réztányérokat árusítottak. A kínaiak felebezést jelentettek be, de miután el akartak utazni, kitiltették a büntetést. A kínaiak azóta messze járnak és a rendőri büntetőbírószághoz ad-akta tették a tanács ítéletét, mely a rendőri büntetőbírószághoz ítéletét jóváhagyta.

— **Halálozás.** Özvegy Schauer Mórné élete 84-ik évében elhunyt. Temetése április 4-én délután 4 és fél órakor lesz, Bótvös-utca 9. sz. házból.

— **A vasvitéz-ünnepély matinéjára,** amelyet tudvalevőleg vasárnap délelőtt 11 órakor tartanak meg gazdag és változatos műsorral, már kapni jegyeket 3, 2, 1 korona árban itj. Klein Mór könyvkereskedésében. Diákjegy 50 fillér.

— **Istenünnepélyek sorrendje a Művészek templomában.** Krisztus Józus szenvedésének, halálának és feltámasztásának emlékét, a nagyhét és husvét napjait áhitatos kegyelettel szenteli meg az egész kereszténység. A Művészek templomában a következő sorrendben tartatnak meg az ünnepi szertartások:

Április 4-én, szerdán délután 4 órakor Jeremiás próféta siralmainak éneklése.

Nagycsütörtökön, április 5-én délelőtt 9 órakor ünnepi nagymise, közös szent áldozás, ezután az oltárok ékeségeinek eltávolítása. Délután 4 órakor Jeremiás próféta siralmai.

Nagypente en, április 6-án délelőtt 9 órakor Urunk szenvedésének története, kegyvergek az egész emberiségért és sirbátétel. 10 órakor szent beszéd, amelyet Koppán Miklós, főreáliskolai hittanár mond. Délután 4 órakor Jeremiás próféta siralmi, utána 5 órakor szent beszédet tart Csányi Medárd állam iskolai hitoktató. Este 7 órakor szentségbátétel.

Nagyszombaton, április 7-én reggel 7 órakor szentségbátétel a szent sirnál. 8 órakor tiszta és vízszentelés. 10 órakor ünnepi nagymise. Délután 6 órakor felhíradási szertartások és körmenet az Andrássy-téren.

Husvét vasárnapján, április hó 8-án reggel 6 órakor esendes mise, utána a husvétünnep ételek megáldása. 7 órakor szent mise, utána szent beszéd, melyet György László segédlelkész mond. 8 és 9 órakor esendes misék. 10 órakor ünnepi nagy mise, amelyet Lakatos Ottó dr. rendfőnök celebrál teljes nagy segédlettel. Fél 12 órakor szent mise. Délután 5 órakor szent beszédet tart Novák R. Mihály rendfőnöki titkár, községi leányiskolai hitoktató. Végül ünnepi ájtatosság és áldás.

Husvét hétfőn, április hó 9-én reggel 7 órakor szent mise, utána szent beszédet tart Szmodits Károly segédlelkész, 8 és 9 órakor esendes misék. 10 órakor ünnepi nagy mise. Fél 12 órakor esendes mise. Délután 5 órakor szent beszédet mond Peska Ignác polgári leányiskolai hitoktató, amely után Ijtánia lesz és áldás az Oltáriszentséggel.

— **A Hadsereg a művelt magyar társadalom és a magyar katonák kedvelt lapjának** ma megjelent száma egy egész csomó aktuális, népszerű, tudományos modorban írt cikket, számos szebbnél-szebb harotéri fölvetelt közöl az összes haroterekről. A világháboru eseményeit fölitélenül megbízható hírek alapján ismereti. A Hadsereg ez számában Pekár Gyulának, a kitűnő írónak egy rendkívül érdekes elbeszélését itt közli. Olvasóink figyelmébe ajánljuk e kitűnően szerkesztett és díszesen kiállított magyar lapot.

— **Husvétünnep ajándékok,** illatszerek nagy választékban, gyermekkoscsik 50-800 koronáig kaphatók Fischer nagyáruházában.

— **Kerpel kölcsönkönyvtár új könyv- és zenepótgjegyzékai megjelentek.**

MOZGOKEP SZINHAZ.

* **A névtelen ember.** (Alvin Neuss detektív sorozat az Urániában.) Alwin Neuss a modern színpad egyik legzseniálisabb alakja, tegnap irodalmi értékű és minden tekintetben érdekes képen szerepelt a közönség előtt. Többször hallottuk már ennek a nagytehetségű, művészerejű színésznek és rendezőnek talnetumát és tudását. A „Névtelen ember” után csak újra megerősödik bennünk az a tudat, hogy a mozirendezői tudomány egy egész különleges művészi kategóriába tartozik. Élővé tenni holt alakokat. Beszédessé tenni néma szereplőket. Megelőveníteni a rendezés tudásával jeleneteket? Esakis kizárólag a mozirendező tud. Ha pedig olyan művészi erők és eszközök állanak rendelkezésére, mint a melyet a német mozitechnika nyújtani tud: a munka élvezetes, az eredmény pedig csakis elsőrangú lehet. — **Monna Vanna**, mely klasszikus szépségeivel nagy sikerrel járta be a művelt országok színpadát, festői szépségű filmben kerül bemutatásra legközelebb az Urániában.

* **Henny Porten az Apollóban.** (A vándorfény.) Henny Porten, a bájos német divatnagypopularitása mellett elhomályosul minden más mozistar neve. A szőke, lebilincselően kedves művésznő vendégszereplése minden alkalommal eseményt jelent a mozikközönség számára. Epen ezért az Apolló-színház minden Henny Porten-filmet lokotott magának. A legújabb Henny Porten-kép szerdán és esütörtökön kerül vetítésre. A művésznő ez alkalommal egy nagyszabású, négyfelvonásos dráma főszerepét kreálja. A darab meseszövege érdekesebb és izgalmasabb, mint a legkiválóbb detektívdramáké. A rendezése gyönyörű művészi munka. A Henny Porten-film mellett „A hét maszk” címen 2 felvonásos pompás bohózat kerül vetítésre az Apolló új műsorán. 3

NEMZETI SZINHAZ.

Aradon, 1917. április 4-én, szerdán:
A) Bérlet. B) Bérlet.
Csárdás királyné.
Operett.

Közdete 7 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre úralkában:
Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország ujságolvasó köreinek, valamint a harcúterén küzdő katonáknak is előszere-tettel olvasott

NAPILAPJA.

Szigoruan rituális

bort és szilveriumot

אשר פסח ajánl

őzy. Krauszmann Soméné

Asztalos Sándor-utca 9. 2199

Női kalap modell ház

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a Balazs-utca 4. szám alatti lakásomban, régebbi szaktudásom alapján egy minden igénynek megfelelő

női- és gyermek kalap-szalont

nyitottam. Alakítások izlésesen készülnek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Becses pártfogást kér: 2101

Schwarz Sámueló,

Salacz-utca 4. szám, I. em.

Mindennemű

fatalpakat

ugymint: lemezes cipőtalp, szandál talp, papucs talpat, hárs-, nyár- és diófából készít: 2139

Parkas Hermann
műasztalos, faurugyára Makón.

Milliók és milliók

nyerhetőek.

Csak meg kell kísérelni szerencsésjét és nem szabad annak utját állani.

Cégünk eddig **52 milliót** fizetett ki t. közel ügyfelcinek.

Egy eredmény, mely megmutatja az utat, hogy hol kell szerencsénket megkísérelni. Válasszon az itt felsorolt szerencseszámokból, rendelje azt nálunk postafordultával meg s Önnek biztosan sikere lesz.

Az I. osztály huzása már április hó 13. és 14-én lesz.

Egész fél negyed nyolcad sorsjegy ára

12.—	6.—	3.—	1.50	korona.
2211	94802	66609	60000	
92900	72811	52113	93466	
83381	23473	6785	4495	

Gaedicke Bankház

részvénytársaság

7136

Budapest, Kossuth Lajos-u. 11. sz.

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berúnl tanár találmánya. Feltömulja az összes archámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül vakarítja el a felső bőrréteget az arstól. Gyönyörű archéert eredményez, meglepően kevés teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Készülöm kozmetikus arcpeló mtszetemben ideiglegesen Battyány-utca 10. szám alatt. 2146

Barthánó, szakképzett kozmetikusnő

Fagydeganatok

szüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** elmulasztására, fagyvizketőség biztos meg-
Ara ecsettel és utastással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkál, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utastással együtt 1 korona.

Polocták kiirtására a legalkerebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfosó

a „Melegen”. Egy pár perc alatt bármely hajat, vagy bajuszt a legszebb aliandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerak kaphatók a készítőnél **Majós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

4674—1917.

Hirdetmény.

Közértesítés, hogy a munkabérek emelkedése miatt a sirgondozási díjakat további intézkedésig a következőben állapítjuk meg:

Kis sírbolt gondozása 7 korona helyett 8 korona, nagyobb sírbolt

gondozása 14 korona helyett 16 korona, sírkert gondozása 14 korona helyett 16 korona, sírhely gondozása 4 korona helyett 5 korona, nagyhantolt 6 korona helyett 8 korona, kis hantolt 4 korona helyett 6 korona, szőnyegcölletés 8 korona helyett 10 korona.

A városi tanács.

Magyar Királyi államvasutak.

78288—1917. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyitvamosan eladatni:

Állomás	1917. április	hó	nap
Arad		17.	án.
Békéscsaba		12.	én.
Budapest dunapart teher p. u.		12.	én.
Budapest-Józsefváros		16.	án.
Budapest nyugati pályaudvar		19.	én.
Debreczen		25.	én.
Eszék		20.	án.
Flum		24.	én.
Győr		18.	án.
Kaposvár		18.	án.
Kassa		28.	án.
Körmöcskút		24.	án.
Losonc		18.	án.
Miskolc		27.	én.
Nagyvárad		17.	én.
Pápa		18.	án.
Pécs		19.	én.
Pozsony		16.	án.
Sátorajza-Ujhely		21.	án.
Szatmárcsaba		25.	én.
Szatmárnémeti		26.	án.
Szeged		23.	án.
Szolnok		19.	én.
Temesvár Józsefváros		16.	án.
Ujvidék		26.	án.
Zágráb		27.	én.

Budapest, 1917. március 20. án.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik).

4721—1917. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak a juh-, bárány- és kecskebőröknek nadi célokra való átvétele, valamint a dönyírás elhárítása tárgyában kelt 300—1917. M. E. sz. rendelete a következőkben tesszem közzé:

A jelen rendelet 2—7. §-ában foglalt rendelkezések alá esnek a nyers, sózott és szárított juh-, bárány- és kecskebőröknek a magyar sz. n. korona országainak területén a jelen rendelet életbe lépés kor meglevő összes készletét, valamint az ilyen bőröknek később hozzájövő készletét, tekintet nélkül arra, vajjon azok gyapjas (szőrös) vagy nyírt, egész-e vagy eldarabolt állapotban vannak.

Mindazok, akik a fenti megnevezés alá eső bőrt a jelen rendelet életbe lépésének napján birtokukban (birtokukban) tartanak, ugyanígy mindazok, akik a jelen rendelet hatálya alatt utóbb ilyen bőr birtokukban jutnak, kötelesek készletüket a mennyiségére való tekintet nélkül, a Budapesti Királyi Birtokügyi Intézetnek (Budapest, V. ker., Nádas-utca 2. szám) átvételre a rendelkezések értelmében bejelentni, az intézet felhívására és utasításának megfelelően beszolgáltatni.

Az ár tekintetében az időnként csökkenő árnál az árjegyzék elküldésének postalai kelle irányadó.

Aki a fentebb említett rendelkezést megszegi, vagy kijátssza, vagy a hatósági ellenőrzést megelűzi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezése alá nem esik, kihágást követ el, s hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétszeres korán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Az 1650—1916. M. E. számú rendelet 8. §-ának a gyapjas bőrök szállításhoz szükséges igazolványokról szóló rendelkezése a gyapjas (szőrös) kecskebőrre is kiterjesztetik, s annak megszegése az idézett rendelet 4. §-a szerint büntetendő. Gyapjas (szőrös) kecskebőr a rendelkezés értelmében minden — akár egész, akár fe darabot — kecskebőr, kecskebőr hulladék is, amelyen a gyapju (szőr) van, még ha az egészen rövidre is van lenyírva.

Ez a rendelet 1917. évi február hó 16. napján lépett életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Arad, 1917. március hó 9.

Grein, főkapitány.

Cipész és szabó munkásokat

keres azonnali munkába lépésre

az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak

Igazgatósága.

Jelentkezni lehet délelőtt 8—2 óra között.

Csanádi palota II. em., 49—50. ajtó alatt.

Hölgyek, urak figyelmébe!

Már megérkeztek a legújabb

modell tagál női és leányka formák.

Szalmakalapokban nagy választék. Férfi kemény és puha nyulszőr kalapokban nagy raktár. —

Női tagál vagy szalmakalapoknak átvarrását és festését a legújabb modell után elvállalom. 1791

Tisztelettel

Bittenbinder Konrád

Első aradi villanyerőre berendezett kalapgyártás

Deák Ferenc-utca 42. sz. Fehér Kereszttel szemben.

Alólírott uradalomba kerestetik egy

béresgazda és kulcsár

azonnali belépésre.

Kisjennői Főhercegi Uradalom Harzonbérlete R.-T.

Kisjennő, Aradmegye.

2177

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hájós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkos, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a**Coré fogpaszta**

használatával. Nem habzik! A szájszövet tisztítja, utókezelettel kell mosni. Ára egy porcellán-szifoncsőnek 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-ter 22. sz. (Mojzenázza) szemben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.
Minden szó hirdetés ára 3 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 16 fillér.
A vastagabb betűkkel írvant szavakat
aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket általában 4-6 óráig ve-
szünk fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva erősen alakján
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"Nyár"
Jellegére levél van a kiadóban. 2217

Szépnek morizált,
intelligens, tisztaműtű árva urfiány, sze-
retne megismerkedni intelligens urlel-
lyel, ki őt némileg támogatná. Love-
ket e lap kiadóhivatalába "Tavaszi rep-
sugár" jellegre ker. 2214

Alkalmazást keres.

Zurückgekehrt
nach langjährigem Aufenthalt in Deutsch-
lands Kontinent, suche Stellung als per-
fekt deutsch-ungarischer Korrespondent
in grösserem Geschäftshause. Gofl. Off.
unter "Militärzeit" an "Aradi Kereskedők
Köre" erbeten. 2221

Alkalmazást nyer.

Nagyobb
aradi hivatalnál óvadékképes pénzbeszedő
azonnal felvétetik. Hadirokkant előnyben
részesül. Cim a kiadóban. 2222

Megbízható,
komoly boltiszolga felvétetik. Cim a kiadó-
hivatalban. 2227

Fél éven belül
koru szopiatós dajkát keresek. Jelentkezni
Atilla-tér 1. 2196

Német nevelőnőt
keresek a délutáni órákra 1 gyermek
mellé. Kertész Katica, Petőfi-u. 11. 2228

Ügyes
fiarásítóleány és káziányok felvétetnek
a Hunnia kalaszaiban. 2206

Boltiszolga
fiatal, hadmentes, azonnali belépésre ke-
restetik. Meer Mór és Fia testétküzlöt-
ben. 2202

Lapkiherdó-pár
jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7891

Jó bizonyítvánnyal
bíró szobaleány uri háznál április 16-re
felvétetik. Cim a kiadóban.

Ingatlan.

Egy emeletes bérház
teljesen jókarban tartott 10 lakással el-
adó. Szélt-utca 2b. 1425

7 és 1/2 magyar hold
szépfekvésű, jó szőlő Galsán eladó. Gant-
ner János Arad, Bohus-palota. 2212

Értékes.

villamos megállónál, déli fekvésű, nyaraló
kolnával, felesmüvelésre vagy bérbeadó.
Cim kiadóban. 2211

Egy

teljesen jókarban levő sarokház, melyben
egy 2 szobás, 3 egyszobás lakás, és egy
üzlethelyiség van, szabad kézből eladó.
Cim a kiadóhivatalban. 2215

Kisebbségi magánház

kerttel, haszonbérbe, vagy megvételre ke-
restetik. Ajánlatokat "Magánház" jellegre
a kiadóba ker. 2220

Thököly Imre-utca 59. szám

bérház, 8 lakással, szabad kézből eladó.
Bővebbet Vlast Istvánnál, Lővész-utca
6/b. sz. 2225

Üzletek.

Üzlethelyiség kiadó
Szabadság-tér 5-8. szám. Bővebbet Ham-
mer Vilmos villanyműszerésznél. 1028

Lakást keres.

Elegánsan berendezett
2-3 szobás garcon lakást fürdőszobával
keresek azonnalra. Ajánlatokat "Katoná-
Mest" jellegre a kiadóba ker. 2203

Kiadó lakás.

Kiadó
Andrássy-tér 3. szám alatt egy üzlet-
helyiség. Bővebbet Neuman Testvérek vá-
rosi irodájában. 2198

Kiadó
Andrássy-tér 3. szám alatt egy 3 szobás
nyári lakás. Bővebbet Neuman Testvérek vá-
rosi irodájában. 2194

Gyógyászat.

Az angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje-
sen pótolja a Hebs-Földes-féle fájdalom-
csillapító balsam, teljesen azonos össze-
tételű, mint a Bengue liniment. Ára 2
korona. Földes gyógyszerár, Hebs gyógy-
szertár. 12

Vétel és eladás.

Csárdáskirályné
Az összes szellemajdonságok állandóan
kaphatók Deák Béla könyv- és papir-
kereskedésében, Forray-utca. Telefon 902.
szám. 871

Három szabadiasnévny
nagylevélű, eladó. Sat. István-utca 2. sz.,
Földszint. 2223

Cseplőgarnitúra
8-as felszereléssel, szijakkal eladó. Bő-
vebbet Vlast Istvánnál, Lővész-utca 5/b.
szám. 2226

Kerékpár
jókarban levő, jó gumikkal, eladó. Thököly
Imre-utca 4. 2224

Eladó
egy szép fehér gyermekkosci és egy kut-
álvány. Cim a kiadóban. 2213

Hibátlan írógép,
látható írásu, megvételre kerestetik. Szí-
ves ajánlatot kér Barthames Viktor, Dobó-
utca 2. 2218

Cseplőgarnitúra eladó
Zimándközön. Bővebbet ugyanott a köz-
ségi bírónál. 2216

Keretek megvételre
teraszhoz való 3 méter magas, dupla,
külső és belső üveges ajtót és 2 m. ma-
gas dupla ablakot, vasráccsal, 2 drb.
2.5 m. magas üvegajtót, továbbá egy
mászót és egy kilogramm mérőt. Cim a
kiadóhivatalban. 2124

Egy alig használt egyenáramú
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában.

Különféle.

A nátha
és minden vele járó fájdalom nyomban
megszűnik, ha orrunkat Nathinnal be-
kenjük. Ára 1 korona. Hebs Vilmos gyógy-
szertára, Arad. 1439

Bérbe kerestetik

Arad város határában, konyhakertészet-
nek alkalmas, öntözhető vagy erre be-
rendezhető 8-10 holdas földterület, to-
vábbá egy, a bolgar kertészethez értő
kertész. Ajánlatok az Aradi és csanádi
vasutak Magánüzemü központi felügyelő-
séghez, József főherceg-ut 23. szám, III.
bejárati, ajtó 6. sz. alá intézendők. 1868

Apróhirdetések

az "Aradi Közlöny" részére felvétetnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u.
8. Ugyanitt kapható az "Aradi Közlöny."

Ar Arad

granyér-kapitán mindenben pótolják a
Haemorrhoidál-kupok, azonos összetételűk
folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 2
korona. Földes gyógyszerár, Hebs gyógy-
szertár Arad. 12

3218-1917. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvény-
hatóságánál megadásra lévő és
a legközelebbi törvényhatósági
rendes közgyűlés által választás
útján befizendő VII. fizetési osztá-
ly 3-ik fokozatába sorozott 4000
korona kezdőilletés és 1200 ko-
rona kikerülőrendezéssel díjazott
tanácsnoki állásra pályázatot hir-
detek és felhívom mindazokat
kik ezen állást elnyerés céljait
és az 1883. évi I. t. c. 3. §-ában
előírt képesítéssel rendelkeznek,
hogy képesítésüket igazoló okmá-
nyokkal lezárult Arad sz. kir.
város törvényhatósági bizottság-
hoz címezett kérvényüket a hiva-
tatos órák alatt f. évi április hó
7-ig bezárólag hivatalomban nyúj-
tsák be. A város szolgálatában
nem lévő pályázók egészségi álla-
potukat hatósági tiszt orvosi bi-
zonyítvánnyal tartoznak igazolni.
Arad, 1917. március 20.

Varjassy, polgármester.

Szőlő- oltványokat

amerikai sima és
4-6 éves vessző-
különféle fa-
okban fajtisza-
ságért jótaliva,
szőlő legújabb
választékban a
nár évek óta
elismert és leg-
megbízhatóbb-
nak ismert:

Miskolc-körmöenti első szőlőoltvány telep.
Tulajdonos: 2216
CASPARI FRIGYES,
Medgyes (Nagyküküllő megye.)
Kérlek Tessék képes árjegyzéket kérni!

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf
ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok, előjegy-
zésben vannak. Megbí-
zásokkal ingatlanok ela-
dására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Ocska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

7172-1917.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagy-
mált. m. kir. honvédelmi minisz-
ter ur 4106. éln. 20. b. 1917. sz.
rendeletével a hadicélokra igénybe-
vettettek kijelentett és a katonai
igazgatás által végleg átveendő
egyres nitrogén tartalmu anyago-
kért 1917. évi március hó 1-től
kezdődő érvénynyel következő té-
méseket állapítottak meg:

1. §. a) nyors legalább 15%-os
szennyezőanyagot tartalmazó gáz (am-
moniak) visben levő 100 kg. tiszta
ammóniak után 145 korona; b)
főerős ammóniakban levő 100
kg. nitrogén után (csomagolás nél-
kül) 120 korona.

2. §. A fentiek tételek a hadi-
célokra igénybevett anyagok beje-
léséig hatályos vonatkoznak.

3. §. Ezzel a rendelettel 1915
évi 5985. é. n. 20. b. 1915. szám
alatt kelt és a "Budapesti Köz-
löny" 1915. évi május hó 15-én
közletett rendelet 1. §-ának 1. és
a B. pontja alatt felütemelt téri-
tési tételek érvényüket veszítették.
Arad, 1917. március hó 29.

Green, főkapitány.

Magánjáró gőzgépeket

Kompond és stabil gőzgépeket
Gőzcséplő garnitúrákat
Magánjáró lokomobilokat
Cseplőszekrényeket
Esztergapadokat
Herefejtőket
Elevátorokat
Motorokat
Gőzkeféket és
Gőzkarabákat

javítottan állapotban vásárol-
nak készpénzfizetés ellenében

FRIEDRICH TESTVÉREK
gépgyára, Temesvár.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1917. év április hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:
Gyorsvonat reggel 8:20
Személyvonat délelőtt . . . 11:42
Személyvonat este 9:39

Aradról Budapestre érkezik:
Gyorsvonat délután 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:
Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:10

Budapestről Aradra érkezik:
Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 8:31
Személyvonat reggel 5:57

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:
Személyvonat reggel 4:35
Személyvonat délután 1:38

Nagyváradról Békéscsabára ind.:
Személyvonat délelőtt . . . 10:10
Személyvonat este 7:52